



Beiarn kommune
8110 MOLDJORD

MØTEINNKALLING

Utvalg: FORMANNSKAPET
Møtested: Møterommet, Kommunehuset
Møtedato: 06.09.2016 **Tid:** 18:00

Eventuelt forfall meldes til tlf. 75569000
Varamedlemmer møter etter nærmere avtale.

Innkalte:

Funksjon	Navn	Forfall Innkalt for
Leder	Monika Sande	
Medlem	André Kristoffersen	
Nestleder	Håkon André Nordberg Sæther	
Medlem	Linda Tove Tverrånes Moen	
Medlem	Gudbjørg Haukdal Navjord	

SAKSLISTE

Saksnr. **Arkivsaksnr.**
Tittel

REFERATER

DELEGERTE VEDTAK

27/16	16/896 GODKJENNING AV PROTOKOLL - FORMANNSKAPT
28/16	16/886 SØKNAD OM FRITAK FRA POLITISK VERV
29/16	16/822 SØKNAD OM PERMISJON/FRITAK FRA POLITISKE VERV
30/16	16/357 NK-NETT BREDBÅNDSUTBYGGING - FASE 2 NK-NETT AS
31/16	16/890 NY KOMMUNELOV

32/16

16/868

VALG AV FORLIKSRAAD 01.01.2017 - 01.01.2021

Beiarn kommune

Monika Sande
ordfører



Beiarn kommune
8110 MOLDJORD

GODKJENNING AV PROTOKOLL - FORMANNSKAPT

Saksbehandler: Karin Nordland
Arkivsaksnr.: 16/896

Arkiv: 033

Saksnr.: Utvalg
27/16 Formannskapet

Møtedato
06.09.2016



Beiarn kommune
8110 MOLDJORD

SØKNAD OM FRITAK FRA POLITISK VERV

Saksbehandler: Ole Petter Nybakk
Arkivsaksnr.: 16/886

Arkiv: 080

Saksnr.: Utvalg
28/16 Formannskapet

Møtedato
06.09.2016

Rådmannens innstilling:

Bjørnar Brændmo gis fritak fra sine politiske verv i Beiarn kommune for resten av valgperioden 2015-2019.

Bakgrunn:

Representanten Bjørnar Brændmo søker i brev av 27. august då om fritak fra politiske verv for valgperioden.

Saksutredning:

Søknaden om fritak behandles etter kommunelovens § 15, nr 2 som lyder:

«Kommunestyret og fylkestinget kan etter søknad frita, for et kortere tidsrom eller resten av valgperioden, den som ikke uten uforholdsmessige vanskelighet eller belastning kan skjømte sine plikter i vervet»

Vurdering:

Bjørnar Brændmo er fra 1. september då fast tilsatt som næringskonsulent i Beiarn kommune. Dette vurderes som en særlig selvstendig stilling, der hensynet til bred tillit hos befolkning, blant næringsaktører, samarbeidspartnere utenfor kommunen og ikke minst internt i politikken, er avgjørende.

Søknaden begrunnes etter vårt syn godt og vedlegges. Rådmannen anbefaler søknaden innvilget.

Vedlegg:

Søknad fra Bjørnar Brændmo

Beiarn kommune

Kommunestyret v/ordfører Monika Sande

8110 MOLDJORD

Beiarn Kommune		
Ar.Saksnr.	Dok.nr.	Reg.nr/År
16/886	1	5215/16
29 AUG 2016		
Ark.kode P	080	
Ark.kode S		
Avdeling	Saksom.	OPN
Kassasjon	Grøntorg	

Moldjord, 27.08. 2016

SØKNAD OM FRITAK FRA POLITISKE VERV

Fra 1. september er jeg fast ansatt som næringskonsulent i Beiarn kommune etter å ha jobbet i prosjektstilling i vel tre år.

Gjennom prosjektstillingen har jeg hatt opplevelser og gjort erfaringer som tilsier at jeg med dette søker om fritak fra mine politiske verv i Beiarn kommune.

Stillingen som næringskonsulent krever noen ganger stor diskresjon og andre ganger stor åpenhet. Næringsutvikling i bygda får man bare til gjennom god dialog og godt samspill. Da må alle vite hvem de snakker med når de snakker med næringskonsulenten. I samspillet mellom næringsaktører og som saksbehandler i næringsaker til formannskapet, som er næringsstyre, er det viktig å ha tillit og troverdighet hos så vel næringsaktørene som næringsstyret. Klare skillelinjer mellom administrasjon og politikk er da avgjørende.

I prosjektperioden har det oppstått flere situasjoner hvor det har vært nødvendig å klargjøre min rolle. Dette anser jeg som uheldig og i noen tilfeller også som ubehagelig for meg personlig. Å bevege seg i «gråsoner» er slitsomt og er en situasjon jeg personlig ikke ønsker.

Når jeg nå går over i fast stilling, ser jeg det som meget viktig å ha ryddighet og tydelighet i den jobben man skal gjøre. Det er mitt syn at også næringslivet/næringsaktørene vil nyte godt av det.

Å skille mellom politikk og administrasjon er en vanskelig øvelse, spesielt i små kommuner. Derfor er det viktig for meg å kunne gjøre jobben med faglig troverdighet og ikke skape grunnlag for tvil om rollesammenblanding. Håper på positiv behandling av min søknad, som gjelder alle mine politiske verv: Kommunestyret, gruppelederfunksjon, vara til formannskapet og representant i Regionrådet.

Med vennlig hilsen



Bjørnar Brændmo

Kopi: Rådmannen



Beiarn kommune
8110 MOLDJORD

SØKNAD OM PERMISJON/FRITAK FRA POLITISKE VERV

Saksbehandler: Ole Petter Nybakk
Arkivsaksnr.: 16/822

Arkiv: 080

Saksnr.: Utvalg
29/16 Formannskapet

Møtedato
06.09.2016

Rådmannens innstilling:

Julie Birgitte Kristensen gis ikke fritak fra politiske verv i Beiarn kommune i valgperioden.

Avslaget på søknaden begrunnes med at kommunen kan og vil tilrettelegge for aktiv politisk deltakelse når det passer i forhold til Kristensens deltakelse på desentralisert studie.

Bakgrunn:

Representanten Julie Birgitte Kristensen søker i brev av 5. august då om fritak fra politiske verv for valgperioden.

Saksutredning:

Søknaden om fritak behandles etter kommunelovens § 15, nr 2 som lyder:

«Kommunestyret og fylkestinget kan etter søknad frita, for et kortere tidsrom eller resten av valgperioden, den som ikke uten uforholdsmessige vanskelighet eller belastning kan skjønne sine plikter i vervet»

Kristensen søknad begrunnes med at hun fra 22. august då er opptatt på fireårig desentralisert sykepleierstudie ved Nord Universitet i Bodø. Søker ser det som vanskelig å skjønne politiske verv under studiene.

Vurdering:

Kommunen har stor forståelse for at studiene kan gi en merbelastning for søkeren, men å være student kan på flere måter sidestilles med å være fulltids arbeidstaker.

I vurderingene må man da se hen til kommunelovens § 40 om rett og plikt til å delta i møter og til samme lovs § 41 om dekning av utgifter og økonomisk ved å fylle sine politiske forpliktelser. Når disse sammenholdes med kommunestyrets eget regulativ for folkvalgte, er vår vurdering at Kristensen kan gis permisjon fra møter under samlinger, eksamener mv, men ellers har rett til å delta i politiske møter og få permisjon fra studiene og økonomisk dekning for utlegg politiske deltakelse gir.

Vi mener dette kan vurderes fra møtet til møte av utvalgsleder i de politiske organer Kristensen innkalles til. Kristensen er fast medlem av kommunestyret og fast medlem av driftsutvalget i kommunen.

Vedlegg:

Søknad fra Julie Birgitte Kristensen.

Julie Birgitte Kristensen

8110 Moldjord

Beiarn Kommune		
Ark.Saksnr.	Dok.nr.	Reg.nr./Ar
16/822	1	5504/16
8 AUG 2016		
Ark.kode P 080		
Ark.kode S		
Afdeling	Saksbeh. OPN	
Kassasjon	Gradering	

05.08.2016

Beiarn kommune

v/Rådmannen

8110 Moldjord

Søknad om permisjon fra politiske verv.

Jeg søker med dette om permisjon fra mine politiske verv ut valgperioden da jeg skal starte utdanning ved Nord universitet 22.August, utdanningen varer i fire år.

Etter oppfordring fra mine ledere søkte jeg sykepleien og skal ta den desentralisert. Jeg ser det som vanskelig å skulle følge opp mine folkevalgte verv mens utdanningen pågår.

Med vennlig hilsen

Julie Birgitte Kristensen

Julie Birgitte Kristensen



Beiarn kommune
8110 MOLDJORD

NK-NETT BREDBÅNDSUTBYGGING - FASE 2 NK-NETT AS

Saksbehandler: Bjørnar Brændmo
Arkivsaksnr.: 16/357

Arkiv: NAVN NK - Nett

Saksnr.: Utvalg
30/16 Formannskapet

Møtedato
06.09.2016

Rådmannens innstilling:

Beiarn kommune bevilger kr. 350.000.-, til NK-Nett AS, som anleggsbidrag til bredbåndsutbygging, fase 2.

Fase 2 prosjektet skal gi bredbånd til alle som i dag ikke har tilgang og ved ferdigstilling vil hele kommunen ha tilfredsstillende bredbåndstilgang. Prosjektet må ha eget prosjektreknskap og utbetaling vil skje basert på dette og i to terminer. Første halvdel ved oppstart og sluttutbetaling ved ferdigstilling/sluttregnskap.

Bevilgningen finansieres over næringsfondet i Beiarn kommune.

Saksutredning:

Tilfredsstillende nettilgang for kommunens innbyggere har vært en sak Beiarn kommune har arbeidet med over mange år. Allerede i 2005 var kommunen første gang involvert i alternative utbyggingsløsninger og har siden den gang arbeidet konstruktivt for å finne tilfredsstillende løsninger.

I 2014 kom NK-Nett AS på banen med sitt trådløse opplegg, som har resultert i at store deler av kommunen nå har tilgang til nett. Gjennom fullføring av dette Fase 2 prosjektet vil absolutt alle i Beiarn ha tilgang til nett.

Bakgrunn:

Telenor står som eier av en fiberkabelen som går til alle 4 telefonsentralene i kommunen. Dette prosjektet hadde en total kostnad på ca. 4,0 mill, og ble finansiert av statlige tilskuddsmidler og kommunalt tilskudd på 1,5 mill. Etter det skjedde det lite og ingen aktører var villige til å påta seg ytterligere utbyggingskostnader for å kunne gi et tilfredsstillende tilbud til alle innbyggerne. Det var store variabler på kvaliteten og mange manglet helt et tilbud. Med den befolknings sammensetning vi har og et forholdsvis beskjedent næringsliv, har vi en viss forståelse for at markedsaktørene ikke vil ta utbyggingsansvar og økonomisk risiko alene.

Gjennom en nær kontakt med Frivilligsentralen og Beiarn Næringsforum, kom NK-Nett AS på banen med en trådløs nettløsning i 2014.

Beiarn kommune bevilget da, i K-sak 38/14, et anleggsbidrag på kr.1.038.000.- til dette prosjektet. Utbyggingen fikk en sluttkostnad på mellom 4 – 5 mill., og ble avsluttet i 2015. De aller fleste i kommunen fikk, gjennom denne utbyggingen, en betydelig bedre nettsituasjon. Enkelte områder havnet likevel i skyggesoner og Fase 2 prosjektet tar sikte på å eliminere alle disse skyggesonene.

I søknaden, som er vedlagt, beskrives disse områdene som følger:

- Ramskjell
- Blåmoli
- Forsmoen
- Husmoen/deler av Selfors
- Lillesletto
- Myra
- Nedre Tollådal
- Osbakk
- Voll

Til sammen 9 områder. Det 10'd er Evjen, men det området dekkes av utbyggingen som har skjedd i Gildeskål.

Gjennom denne siste omsøkte utbyggingen og noe utskiftning av midlertidig oppsatt materiell, vil Beiarn kunne få 100 % nettdekning, som en av veldig få kommuner i landet.

Nordland Fylkeskommune er også veldig positiv til denne løsningen og har bevilget et tilskudd på kr. 600.000.- til Fase 2 prosjektet, som har en kostnadsramme på ca. 1,4 mill.

Vurdering:

Tilgang til bredbånd med tilstrekkelig kapasitet er blitt et av de viktigste infrastrukturtiltak i et moderne velfungerende samfunn. Dette er også tydelig prioritert fra statlige og andre offentlige myndigheter og tilskuddsordninger har vært etablert for å stimulere til utbygging. En liten kommune som Beiarn, med et lite marked,faller som oftes utenom disse ordningene. Derfor må kommunen ta større ansvar, også på dette området, for å komme i mål med tilfredstillende løsninger.

I dagens samfunn er det nesten blitt et krav om elektronisk kontakt med offentlige myndigheter, banker, helseinstitusjoner osv., som igjen synliggjør og bekrefter betydningen av tilfredsstillende nettilgang.

NK-Nett AS sitt engasjement har vært viktig for Beiarn og med denne siste utbyggingen vil vi ha en nettilgang som mange andre kommuner ikke kan tilby sine innbyggere.

Med en så stor markedsandel i kommunen vil det også være meget viktig at kundeservice og kundekontakten er oppegående og velfungerende, i etterkant av utbyggingen. En utfordring vi forventer at utbygger har med i sine planer for driften av nettverket.

Det omsøkte anleggsbidraget, er vurdert å være innenfor de kriterier det internasjonale regelverket for bagatellmessig støtte, setter.

Vedlegg:

Søknad fra NK-Nett AS

Tilsagnsbrev Nordland Fylkeskommune

Prosjektstøtte

ETABLERINGEN AV NY BREDBÅNDSLØSNING I BEIARN KOMMUNE

Vår referanse
Vemund Kristiansen

Deres referanse
Rådmann

Deres brev/fax

Sted/dato
Bodø, 15.02.2016

Søknad om prosjektstøtte «Nedre Tollådal»

NKnett er nå etablert med nytt bredbåndnett i kommunen. Og takker Beiarn kommune og innbyggere for den tillit dere har vist oss, og viser oss.

Vi søker med dette om prosjektstøtte til utskifting, og permanent etablering av midlertidig-sender.

Vi søker med dette 50.000,- i prosjektstøtte.

Beiarn Kommune		
Ar/Saksnr	Dok.nr	Reg.nr/Ar
14/308	30	843/16
18 FEB 2016		
Ark.kode P	064	
Ark.kode S		
Avdeling	SAD/RAD	Saksbeh. OAN
Kassasjon	Gmdering	

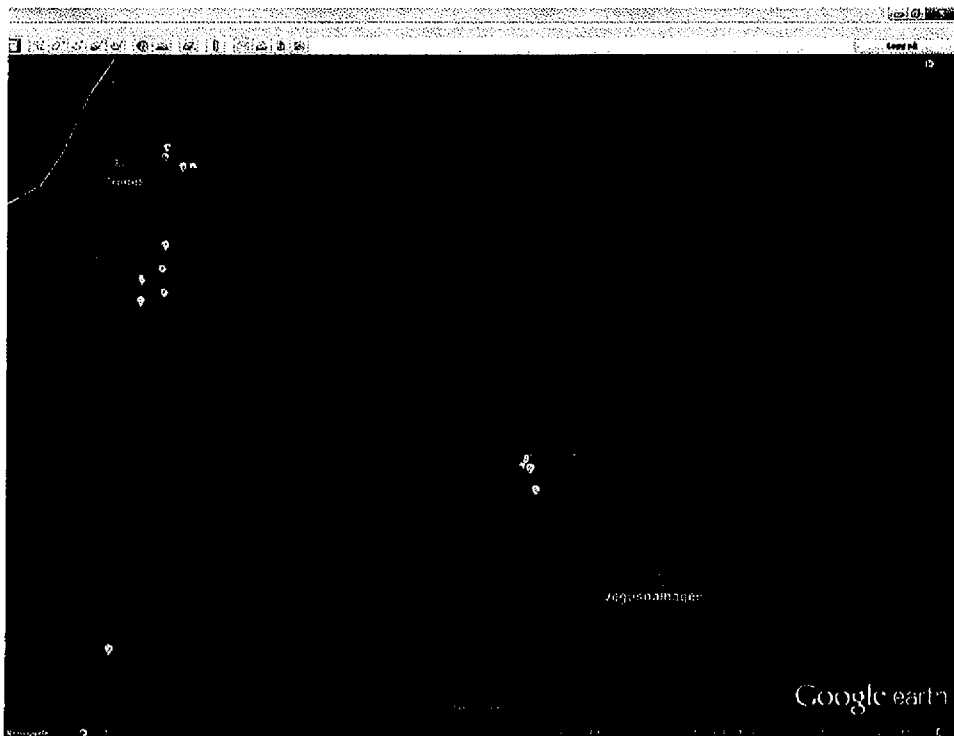
Beiarn Kommune		
Ar/Saksnr	Dok.nr	Reg.nr/Ar
16/357	2	4195/16
14 JUN 2016		
Ark.kode P	Nring: NK-nett	
Ark.kode S		
Avdeling	Saksben. BB	
Kassasjon	Gmdering	

Viser til neste sider for detaljer.

Med vennlig hilsen
Vemund Kristiansen
NK-Nett AS

75550581
48249765
vemund@nordkontakt.no

Her er 2 boliger i nedre Tollådal, som delvis kunne nå Trones direkte.
For å bedre dette har vi satt opp midlertidig sender i stolpe på gården.



Våre referansetall for etablering og utbygging i Beiarn kommune.

Aksesspunkt	31	kr	127 700,73	Gjennomsnitt kostnad pr aksesspunkt.
Kunder	212	kr	18 673,22	Gjennomsnitt kostnad pr kunde
Sendelokasjoner	20	kr	197 936,13	Gjennomsnitt kostnad pr lokasjon.

Total i prosjekt. kr 3 958 722,50

Prosjektstøtte**ETABLERINGEN AV NY BREDBÅNDSLØSNING I BEIARN KOMMUNE***Vår referanse*

Vemund Kristiansen

Deres referanse

Rådmann

*Deres brev/fax**Sted/dato*

Bodø, 15.02.2016

Søknad om prosjektstøtte «Forsmoen»

NKnett er nå etablert med nytt bredbåndnett i kommunen. Og takker Beiarn kommune og innbyggere for den tillit dere har vist oss, og viser oss.

Vi søker med dette om prosjektstøtte til utskifting, og permanent etablering av midlertidig-sender.

Vi søker med dette 50.000,- i prosjektstøtte.

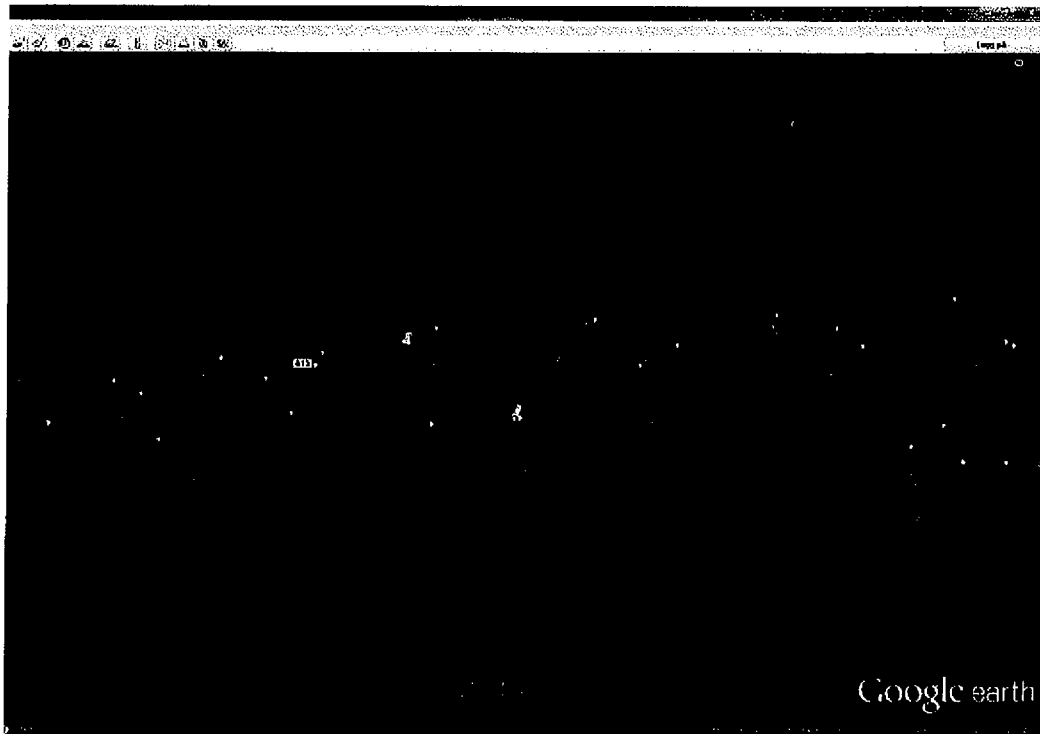
Beiarn Kommune		
Art/Saksnr.	Dok.nr.	Reg.nr./Ar
14/308	29	842/16
18 FEB 2016		
Ark.kode P	064	
Ark.kode S		
Avdeling	SAD. RAD	Saksbeh. OPN
Kassasjon	Gradering	

Viser til neste sider for detaljer.

Med vennlig hilsen
Vemund Kristiansen
 NK-Nett AS

75550581
 48249765
vemund@nordkontakt.no

Her var 10 boliger som ikke kunne nå Strandhågen eller Rishågen med standard pakke monteringsmateriell.



Våre referansetall for etablering og utbygging i Beiam kommune.

Aksesspunkt	31	kr	127 700,73	Gjennomsnitt kostnad pr aksesspunkt.
Kunder	212	kr	18 673,22	Gjennomsnitt kostnad pr kunde
Sendelokasjoner	20	kr	197 936,13	Gjennomsnitt kostnad pr lokasjon.

Total i prosjekt. kr 3 958 722,50

Prosjektstøtte**ETABLERINGEN AV NY BREDBÅNDSLØSNING I BEIARN KOMMUNE***Vår referanse*

Vemund Kristiansen

Deres referanse

Rådmann

*Deres brev/fax**Sted/dato*

Bodø, 15.02.2016

Søknad om prosjektstøtte «Husmo»

NKnett er nå etablert med nytt bredbåndsnett i kommunen. Og takker Beiarn kommune og innbyggere for den tillit dere har vist oss, og viser oss.

Vi søker med dette om prosjektstøtte til utskifting, og permanent etablering av midlertidig-sender.

Vi søker med dette 50.000,- i prosjektstøtte.

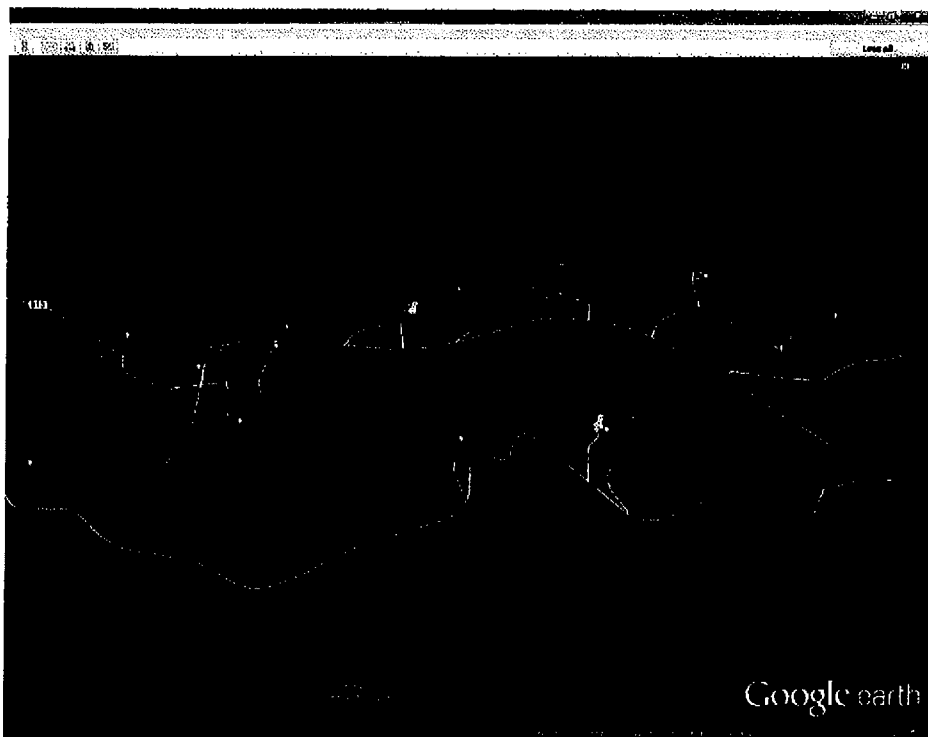
Beiarn Kommune		
Ark/Saksnr.	Dok.nr.	Reg.nr /v
14/308	28	840/16
18 FEB 2016		
Ark.kode P	064	
Ark.kode S		
Avdeling	SAD.KAD	Saksbeh. OPN
Kassasjon	Gradering	

Viser til neste sider for detaljer.

Med vennlig hilsen
Vemund Kristiansen
 NK-Nett AS

75550581
 48249765
vemund@nordkontakt.no

Her var 1 boliger som ikke kunne nå Strandhågen med standard pakke monteringsmateriell. Denne er tilknyttet midlertidig installasjon på Forsmoen.



Våre referansetall for etablering og utbygging i Beiarn kommune.

Aksesspunkt	31	kr 127 700,73	Gjennomsnitt kostnad pr aksesspunkt.
Kunder	212	kr 18 673,22	Gjennomsnitt kostnad pr kunde
Sendelokasjoner	20	kr 197 936,13	Gjennomsnitt kostnad pr lokasjon.

Total i prosjekt. kr 3 958 722,50

Prosjektstøtte**ETABLERINGEN AV NY BREDBÅNDSLØSNING I BEIARN KOMMUNE***Vår referanse*

Vemund Kristiansen

Deres referanse

Rådmann

*Deres brev/fax**Sted/dato*

Bodø, 15.02.2016

Søknad om prosjektstøtte «Osbygg»

NKnett er nå etablert med nytt bredbåndsnett i kommunen. Og takker Beiarn kommune og innbyggere for den tillit dere har vist oss, og viser oss.

Vi søker med dette om prosjektstøtte til utskifting, og permanent etablering av midlertidig-sender.

Vi søker med dette 50.000,- i prosjektstøtte.

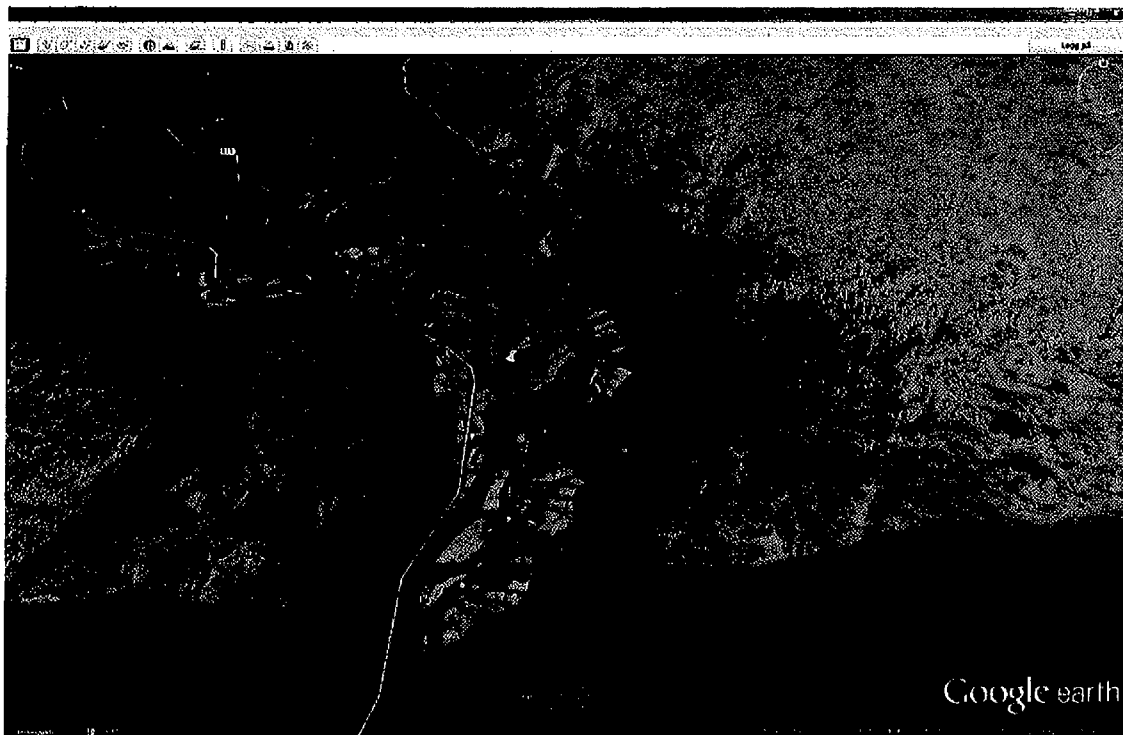
Beiarn Kommune		
Ar/Sak.nr.	Dok.nr.	Heg.nr./Ar
14/308	27	839/16
18 FEB 2016		
Ark.kode F	064	
Ark.kode S		
Avdeling	SAD. RAD	Saksbeh. OPN
Kassasjon	Gradering	

Viser til neste sider for detaljer.

Med vennlig hilsen
Vemund Kristiansen
 NK-Nett AS

75550581
 48249765
vemund@nordkontakt.no

Her var 7 boliger som ikke kunne nå Strandhågen eller Rishågen med standard pakke monteringsmateriell.



Våre referansetall for etablering og utbygging i Beiarn kommune.

Aksesspunkt	31	kr	127 700,73	Gjennomsnitt kostnad pr aksesspunkt.
Kunder	212	kr	18 673,22	Gjennomsnitt kostnad pr kunde
Sendelokasjoner	20	kr	197 936,13	Gjennomsnitt kostnad pr lokasjon.

Total i prosjekt. kr 3 958 722,50

Prosjektstøtte**ETABLERINGEN AV NY BREDBÅNDSLØSNING I BEIARN KOMMUNE**

Vår referanse
Vemund Kristiansen

Deres referanse
Rådmann

Deres brev/fax

Sted/dato
Bodø, 15.02.2016

Søknad om prosjektstøtte «Myra»

NKnett er nå etablert med nytt bredbåndnett i kommunen. Og takker Beiarn kommune og innbyggere for den tillit dere har vist oss, og viser oss.

Vi søker med dette om prosjektstøtte til utskifting, og permanent etablering av midlertidig-sender.

Vi søker med dette 50.000,- i prosjektstøtte.

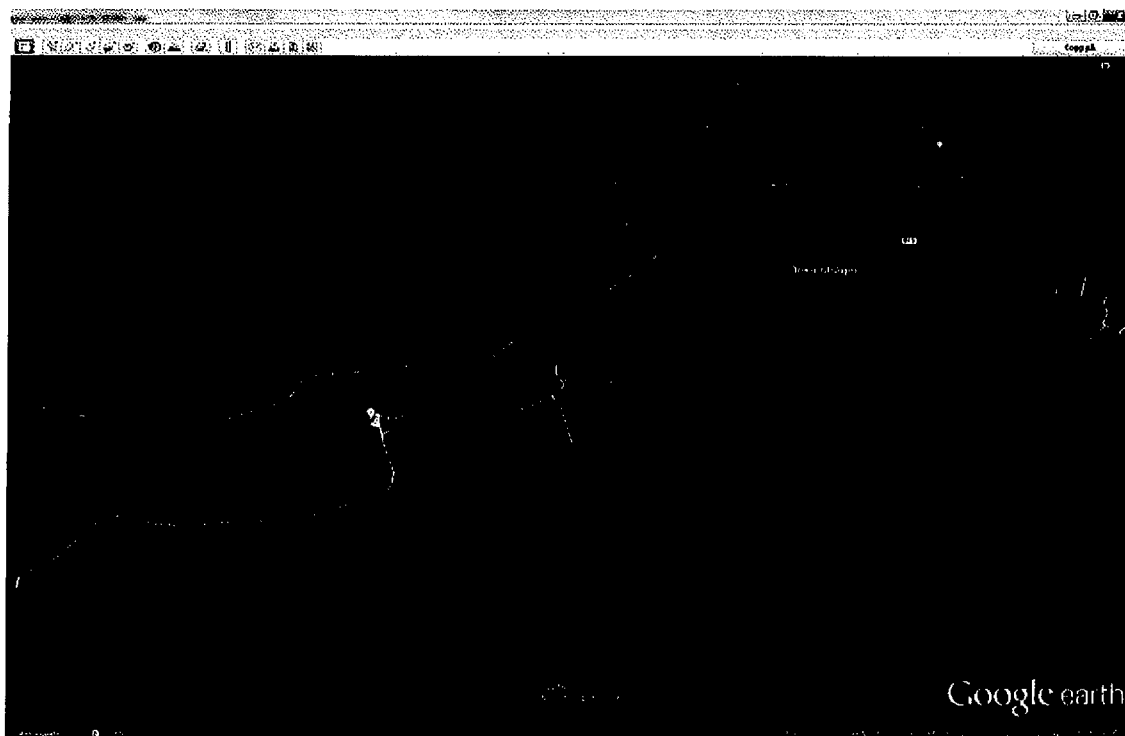
Beiarn Kommune		
Ari/Saksnr.	Dok.nr.	Følg.nr./Ar
14/308	26	838/16
18 FEB 2016		
Ark.kode P	069	
Ark.kode S		
Avdeling	SAD-RAD	Saksbeh. OEN
Kassasjon	Gradering	

Viser til neste sider for detaljer.

Med vennlig hilsen
Vemund Kristiansen
NK-Nett AS

75550581
48249765
vemund@nordkontakt.no

Her er to boliger som ikke kunne nå Dokmohågen med standard pakke monteringsmateriell.



Våre referansetall for etablering og utbygging i Beiarn kommune.

Aksesspunkt	31	kr	127 700,73	Gjennomsnitt kostnad pr aksesspunkt.
Kunder	212	kr	18 673,22	Gjennomsnitt kostnad pr kunde
Sendelokasjoner	20	kr	197 936,13	Gjennomsnitt kostnad pr lokasjon.

Total i prosjekt. kr 3 958 722,50

Beiam Kommune		
Tr. Saksnr.	Tr. Sak nr.	Tr. Dato
16/357	3	4/9/16
14 01 130		
Ark. Saks nr. P	Ark. Kode	
Ark. Saks nr. P	Ark. Kode	
Avdeling	BB	
Kassasjon		

NK-S-22-02A.dot rev.00

TILBUDSBREV

Vår referanse
V. Kristiansen
4733

Deres referanse
Christian Larsen

Deres brev/fax

Sted/dato
Bodø, 29 apr 2016

Til NKnett AS.

Nordkontakt AS den glede å oversende tilbud på fase 2, bredbåndsdekning i Beiam kommune.

Tilbudssum ferdig montert og idriftsatt.

1.366.000,-

Priser er oppgitt eks MVA

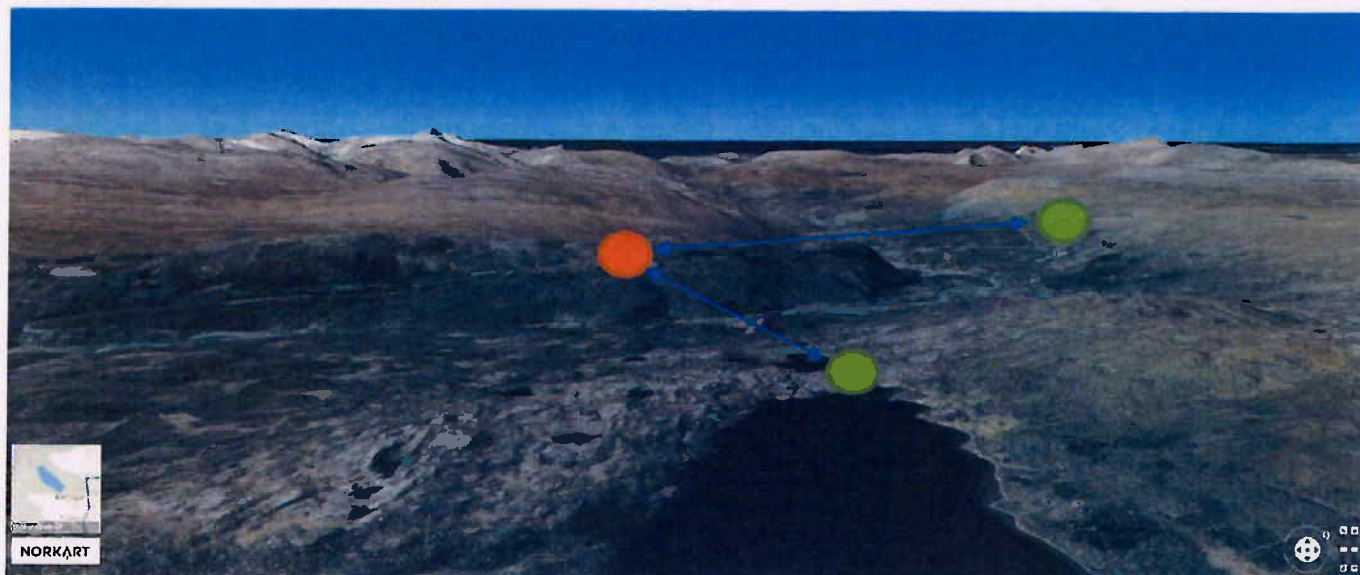
Vi håper Dere finner vårt tilbud av interesse, og det skulle glede oss å høre nærmere fra Dem. Ønsker De ytterligere opplysninger, står vi gjerne til Deres tjeneste. På neste side er tilbud nærmere beskrevet.

Med vennlig hilsen
Nordkontakt AS



Venmund Kristiansen
Prosjektleder

For å etablere bredbåndsdekning til Ramskjell fordres det ny sendermast i Nesli, med tilhørende radiolinjer til Rishågen. Videre vil det etableres aksesspunkt i Ramskjell som vil sikre god og sikker bredbåndstilgang til alle bygninger der.



Videre foreslår vi å styrke og relokalisere b-punktene som ble etablert i fase 1 til mer permanente løsninger.

	Budsjettkostnad.		Tilbud	
Ramskjell	kr	550 000,00	kr	440 000,00
Blåmolia	kr	140 000,00	kr	112 000,00
Forsmoen	kr	140 000,00	kr	112 000,00
Husmoen	kr	140 000,00	kr	112 000,00
Lillesletto	kr	140 000,00	kr	112 000,00
Myra	kr	140 000,00	kr	112 000,00
Nedre Tollådal	kr	140 000,00	kr	112 000,00
Osbakk	kr	140 000,00	kr	112 000,00
Voll	kr	140 000,00	kr	112 000,00
Sum	kr	1 670 000,00	kr	1 336 000,00

Timesats i henhold til konsernavtale.



NY KOMMUNELOV

Saksbehandler: Ole Petter Nybakk
Arkivsaksnr.: 16/890

Arkiv: 000

Saksnr.: Utvalg
31/16 Formannskapet

Møtedato
06.09.2016

Rådmannens innstilling:

Beiarn kommunestyre avgir slik høringsuttalelse til NOU 2016:4 Ny kommunelov

Kapittel 3: Kommunelovens formålsbestemmelse (kap 3)

Beiarn kommune støtter utvalgets forslag om modernisering av lovens formålsbestemmelse, ved å lovfeste det kommunale selvstyret. Beiarn kommune mener at det kommunale selvstyret må lovfestes og at denne viktige gjennomgangen av kommuneloven må brukes til å få det på plass. Vi er positive til lovens intensjon om å fremme et sterkt og representativt lokaldemokrati med aktiv innbyggerdeltakelse og lovfesting av at det skal legges til rette for at kommuner kan yte tjenester og drive samfunnsutvikling til beste for innbyggerne, og bidra til at kommunene er effektive, tillitsskapende og bærekraftige.

Kapittel 4: Kommunalt selvstyre

Å stadfeste det kommunale selvstyret ved å presisere kommunen som et eget rettssubjekt, lovfeste rammen som det kommunale selvstyret skal utøves innenfor, og at eventuell begrensning av det kommunale selvstyret må gjøres i lov eller med hjemmel i lov støttes av Beiarn kommune.

Det kommunale selvstyret må sikres et økonomisk grunnlag for fremdeles å utgjøre grunnstammen i offentlig tjenesteproduksjon og å kunne være garantisten for innbyggernes velferd. Dette kan bare skje ved statlig rammestyring heller enn detaljert statlig styring.

Beiarn kommune er enige i å lovfeste tre prinsipper for forholdet mellom nasjonale myndigheter og kommunene:

1. Det kommunale selvstyret bør ikke begrenses mer enn det som er nødvendig for å ivareta nasjonale mål (forholdsmessighetsprinsippet).
2. Offentlige oppgaver bør fortrinnsvis legges så nær innbyggerne som mulig (nærhetsprinsippet).
3. Kommunene bør ha frie inntekter innenfor rammene av nasjonal økonomisk politikk som gir økonomisk handlingsrom (finansieringsprinsippet).

Kapittel 5: Kommunens virkeområde

Beiarn kommune oppfatter at utvalgets forslag innebærer at kommunal virksomhet som utøves innenfor en annen organisasjonsform, for eksempel gjennom aksjeselskap eller interkommunale selskaper, fortsatt skal ivaretas gjennom særlover. For det tilfelle at dette er korrekt oppfattet, mener Beiarn kommune at dette kan avstedkomme uklarheter i forhold til hva som skal defineres som kommunal virksomhet.

Det viktige må likevel være at kommunene ikke kan organisere seg bort fra offentlige oppgaver og ansvar pålagt ved kommunelov eller særlovgivning og at demokratisk styring og kontroll hele veien ivaretas som det grunnleggende prinsippet for virksomhet kommunen involverer seg i.

Kapittel 6: Kommunens informasjonsplikt

Beiarn kommune er opptatt av åpenhet i forvaltningen. For vår kommune innebærer det også at samarbeidsorganer som yter tjenester på vegne av kommunen skal vise samme åpenhet. Kommunelovutvalgets forslag om å utvide kommunens informasjonsplikt til også å omfatte virksomheter som utfører oppgaver på vegne av kommunen støttes derfor.

Kapittel 7: Innbyggerdeltakelse

Beiarn kommune mener at god informasjon, kfr. vår uttalelse om kapittel 6, skal danne grunnlag for innflytelse og innbyggerdeltakelse. Da blir demokratiet sterkere. Å sikre medvirkning fra innbyggerne er et viktig kjennetegn ved lokaldemokratiet. Beiarn kommune mener gjeldende lovtekst om innbyggerinitiativ bør videreføres. Kravet til antall underskrifter ikke bør økes.

Kapittel 8: Folkevalgte organer og administrasjonen

a. Folkevalgte organer

Beiarn kommune støtter forslaget om forenkling av dagens § 10. Kommunene skal ha handlingsfrihet til å opprette utvalg og fastsette utvalgenes myndighetsområde og oppgaver i forhold til den enkelte kommunes behov.

b. Om endring av tittel på lederen av kommunens administrasjon mv.

Å tydeliggjøre administrasjonens roller og oppgaver gjennom å presisere ledelsesansvaret, kravene til utredning mv, jfr. § 13-1, 2-4 ledd er positivt. Herunder støtter Beiarn kommune den foreslåtte presiseringen i § 13, hvor det lovfestes at rådmannen har ansvar for personalsaker.

Beiarn kommune er derimot negativ til forslaget om å endre tittelen på lederen for administrasjonen fra rådmann til kommunedirektør, jfr. § 13-1. Vi mener at den godt innarbeidede tittelen rådmann får frem det unike ved å være øverste leder i en kommune – å være rådgiver til de folkevalgte. Posisjonen som øverste administrative leder er så godt innarbeidet at første ledd av ordet rådmann ikke oppfattes som uklart i denne sammenhengen. Mht. behovet for å finne et navn som er kjønnsnøytralt, så har vi forståelse for utvalgets argumentasjon og drøfting, men vi finner ikke benevnelsen kommunedirektør å være dekkende og entydig. Stillingsbenevnelsen bør reflektere at det ikke dreier seg om ledelse av en ordinær virksomhet med økonomisk formål, men ledelse av en institusjon som har stor verdi som et grunnleggende element i folkestyret.

Det er interessant at utvalget selv ikke foreslår å endre begrepet "Formannskap", men heller i kapt. 8.4 tar opp at «...navneendring ikke bør gjøres... fordi formannskapet er et historisk begrep og organ, og det har en egenverdi å ivareta navnet». Beiarn kommune legger samme type argumenter til grunn for vårt syn om rådmannstittelen og viser til at det i forhold til utvalgets forslag fremdeles vil være anledning å benevne øverste administrative leder som administrasjonssjef.

c. *Delegasjon og innstillingsrett*

Beiarn kommune sier seg enige i utvalgets forslag om å lovfeste og presisere kommunestyrets adgang til å delegere myndighet til andre folkevalgte organer, rettssubjekter eller til administrasjonen.

Dog savner vi presiseringer i forhold til øvrig selskapslovgivning og mener kommuner som aksjeeiere bør ha større frihet med hensyn til delegering enn det lovforslaget åpner for. Kommuner bør kunne overlate fullmaktsrepresentasjon til ordfører eller annen folkevalgt også i en annen kommune. Hvis ikke det tillates ser vi for oss praktiske problemer og ineffektivitet i for eksempel styringen av interkommunalt eide aksjeselskaper. Forholdene for interkommunale selskaper må tilrettelegges, ikke forverres.

Beiarn kommune er direkte uenige i ordlyden i § 5-2, 4. ledd, andre punktum som innebærer en innskrenkning av gjeldene rett for kommunen sin adgang til å overlate lovpålagte oppgaver til et annet rettssubjekt. Dette vil innebærer etter vår vurdering en innskrenkning av kommunens frihet til å overlate lovpålagte oppgaver til egne selskaper eller til andre rettssubjekter den driver sammen med andre, enten det er sammen med andre kommuner eller private. Vi finner en slik innskrenkning å utgjøre en begrensning i kommunens selvstyre og den begrenser muligheten til interkommunalt samarbeid. På dette området bør gjeldende rett videreføres, slik at utvalgets hovedformål om å styrke kommunenes selvstyre realiseres på en god måte.

d. Disposisjoner uten fullmakt eller myndighet

På dette området finnes interessant rettspraksis som Bodø kommune har vist til. Høyesterett har i sak HR 2016-476-A har drøftet hvorvidt det gjelder en alminnelig legitimasjonsregel for kommuner. Høyesterett konkluderte med at de alminnelige legitimasjonsreglene i avtaleloven ikke får anvendelse, med mindre det foreligger særlige grunner. Beiarn støtter Bodø kommunes syn på dette området og vil anbefale at gjeldende rett videreføres slik det fremkommer i dommen og at dette innarbeides i lovens bestemmelser.

Kapittel 9: Overordnede styringsmodeller. Særlig om parlamentarisme

Beiarn kommune støtter forslaget om å skjerpe kravet til flertall for å endre styringsform.

Kapittel 10: Ordfører

Beiarn kommune støtter forslaget om at kommunene selv skal kunne bestemme om det skal gjennomføres direkte valg til ordfører. Forslagene som har til hensikt å styrke ordførers rolle støttes. Beiarn kommune vil likevel frarå innføring av utvalgets forslag om at ordfører skal ha adgang til å opprette utvalg på eget initiativ. Skal kommunestyrene som folkevalgte organer kunne ivareta helheten må delegasjonsansvaret tilligge dem. Adgangen til å opprette utvalg bør fortsatt ivaretas av kommunestyret eller utvalgene selv.

Kapittel 11: Kommunale foretak

Beiarn kommune har ingen egne kommunale foretak og ikke noe sterkt syn på valgbarhetsbegrensninger til slike. Med hensyn til valgbarhetsbegrensninger for kommunestyrets medlemmer i aksjeselskaper, er det Beiarn kommunes syn at det ikke bør være begrensninger i 100 % offentlig eide selskaper, men at det ellers bør være strenge og tydelige begrensninger for å unngå habilitetsproblematikk og potensielt omdømmetap.

Refleksjonen om det prinsipielle dreier seg om at valgte medlemmer til et styre i aksjeselskap skal ivareta selskapets interesser. Det vil ikke alltid være sammenfallende med kommunenes interesser, hvis ikke det offentlige har 100 % eierskap.

Kapittel 12: Valgbarhet. Ombudsplikt og suspensjon mv.

Utvalgets forlag om at kommunestyret, på visse vilkår og med de flertallskrav som forslaget legger til grunn skal kunne suspendere og frata ordfører vervet, støttes av Beiarn kommune.

Kapittel 13: Valg av medlemmer til folkevalgte organer

Det er naturlig for Beiarn kommune å støtte forslaget om krav til kjønnsbalanse også for folkevalgte organer.

Kapittel 14: Godtgjøring og velferdsgoder

Beiarn kommune er enig med utvalgets vurdering om behovet for en bredere gjennomgang og samordning av folkevalgtes rettigheter i forhold til hvordan dette er regulert gjennom dagens lovverk. Forslaget om at folkevalgte i minst 50 % stilling gis samme rettigheter til velferdsgoder som kommunens ansatte støttes likevel ikke da vi mener dette er en unødvendig inngripen i kommunestyrenes selvråderett og eget kompetanseområde.

Kapittel 15: Utvidet innsynsrett og taushetsplikt

Utvidet innsynsrett og samtidig innskjerpet taushetsplikt for folkevalgte, slik utvalget foreslår, sammenfaller godt med Beiarn kommunes ønske om åpenhet i forvaltningen. Etter vårt syn vil det bidra til en sterkere ansvarsfølelse hos folkevalgte og en økt tillit til lokale folkevalgte. Ombudsrollen til folkevalgte kan etter vårt syn bli lettere å bære med økt innsynsrett og innskjerpet taushetsplikt.

I tråd med de generelle krav og forventninger fra samfunnet til utstrakt åpenhet i forvaltningen i Norge, mener vi at evt. hjemler for taushetsplikt for folkevalgte bør adresseres i den nye kommuneloven.

Kapittel 16: Saksbehandlingsregler og møteoffentlighet

Beiarn kommune er en distriktskommune med utfordrende geografi og lang avstand til gode og viktige nabokommuner som vi samhandler mye med. Vi er derfor positive til at adgangen til fjernmøter utvides. Dette er i samsvar med samfunnsutviklingen og ivaretar behovene for raske og effektive møter for de som deltar i lokalpolitikken.

Beiarn kommune støtter forslaget om å gi adgang til å lukke møter for saker som angår en arbeidstakers tjenstlige forhold iht. § 11-5, 2. ledd, samt adgangen til ikke å omtale slike saker i møteboken iht. § 11-4, 2. ledd. Hensynet til den enkelte arbeidstakers personvern – i praksis rådmannen, og adgangen til å løse konflikter før de eskalerer, bør veie tyngre enn offentlighetens ønske om innsyn i alle saker som behandles av de folkevalgte organer.

Kapittel 17: Inhabilitet for folkevalgte og ansatte

Beiarn kommune er tilfreds med at det ikke foreslås realitetsendringer i hovedinnholdet i gjeldende habilitetsregler.

Kapittel 18: Interkommunalt samarbeid

Beiarn kommune støtter forslaget om regionråd, jfr. § 17-1. Salten oppleves å ha et velfungerende regionråd, organisert etter dagens § 27. For flere viktige, men løsere organiserte

samarbeider, fungerer regionrådet som overbyggningsorgan. Vi er derfor negativt avventende til forslaget om organisering i kommunalt oppgavefelleskap og de konsekvenser dette kan gi. Det er viktig at ikke kommunene, gjennom direkte lovgivning, må omorganisere seg bort fra godt fungerende samarbeidsordninger, noe som kan oppfattes som en unødig inngripen i selvstendighetsprinsippet og retten til å organisere etter lokale og regionale behov.

Beiarn kommune er positive til forslaget om å klargjøre det økonomiske ansvaret, kfr. ny § 19-2 og kravet i ny § 19-4, 4. ledd bokstav b om at det skal fremgå av samarbeidsavtalen hvorvidt oppgavefelleskapet er et eget rettssubjekt. Vi er også positive til å lovfeste krav om eget regnskap

for både regionråd og kommunale oppgavefelleskap jfr. § 14-8. Dette vil bidra til å hindre mistanke om kryss-subsidiering og sikre tillit til kommunens virksomhet.

Kapittel 19: Økonomiforvaltning

- a. Overordnede bestemmelser om økonomiforvaltningen
Beiarn kommune støtter forslaget om at kommunen skal forvalte sin økonomi slik at den økonomiske handleevnen, gjennom økonomiske handlingsregler, blir ivarettatt over lang tid. Et kommunestyres ansvarlighet må strekke seg utover egen valgperiode. Foreslåtte presiseringer bidrar til et økonomisk handlingsrom for fremtidige folkevalgte organer, uten at kravene er for strenge.
- b. Kommunestyrets verktøy for økonomistyring
Forslagene understøtter en allerede godt etablert praksis i kommunal sektor på et lovfestet nivå. Uten at det har stor betydning for Beiarn kommune i dag, vurderes det som positivt at det lovfestes plikt til å utarbeide et samlet regnskap for kommunen som juridisk enhet, inkludert også kommunale foretak. Dagens praksis viser at det ofte er vanskelig for folkevalgte å få et helhetlig bilde av kommunens risikobilde og totale handlefrihet. Kommunen er enig med utvalget om at det ikke skal lovfestes krav om konsernregnskap. Dette ville gitt et vesentlig komplisert merarbeid mht deleide selskaper og etter vårt syn svekket folkevalgtes muligheter til reell og god oversikt over kommunens økonomiske totalbilde.
- c. Balanse i årsbudsjett og inndekning av merforbruk
Alle endringene foreslått i dette punkt vil gjøre det enklere for bl. a. folkevalgte å se hvilket handlingsrom som ligger i kommunens regnskap. Kommunedirektørens/rådmannens ansvar og handlingsrom presiseres. Forslagene støttes.
- d. Skille mellom drift og investering
Videreføring av den foreslåtte presiseringen om skille setter rettslige rammer for hva som økonomisk ansvarlighet og god kommunal regnskapsskikk. Beiarn kommune støtter utvalgets presisering.
- e. Låneopptak og avdrag på lån
Forslaget om endring av beregning av minimumsavdrag støttes. Endringen vil bidra til at kommunene unngår å sitte med restgjeld som er høyere enn bokført verdi av investeringer. Dette vil på sikt presse ned gjeldsbelastningen og bidra positivt til økonomisk handlefrihet for de kommuner dette gjelder. Beiarn kommune er positive til utvalgets vurdering av hvordan formidlingslån skal

håndteres.

f. Kommunale garantier

Et generelt forbud mot kommunale garantier som innebærer vesentlig økonomisk risiko vil være et godt hjelpemiddel i kommunenes økonomiforvaltning. På dette området har det vært viktige endringer og justeringer siden «den opprinnelige» kommuneloven kom til anvendelse. Beiarn kommune opplever det som viktig at loven presiserer grensene for garantiansvaret, men samtidig gir en viss mulighet til tidsavgrenset risikoavlastning for

Kapittel 20: Disposisjoner i strid med reglene om lån og garantier.

Kommunelovutvalget mener at rettsvirkningene av brudd på økonomibestemmelsene bør klargjøres. Dette støttes av Beiarn kommune. Forslaget fra utvalget bygger på prinsippet om at brudd på kommunelovens alminnelige regler skal lede til privatrettslig ugyldighet i de tilfeller der rettsbruddet var synlig for kommunens kontraktspart. Beiarn kommune mener dette gir en tydelighet og større motivasjon til å unngå brudd på reglene og støtter forslaget.

Kapittel 23 - 29: Kontroll, tilsyn og revisjon

Beiarn kommuner er positive til at lovforslaget i § 25-1 tydeliggjør rådmannens ansvar for internkontrollen gjennom en egen bestemmelse i kommuneloven, til erstatning for alle bestemmelser i særlover. God egenkontroll er viktig for et godt lokaldemokrati og bør sees i sammenheng med muligheter for å redusere grunnlaget for statlig styring og kontroll. Vi har merket oss utvalgets uttalelse i pkt. 23.5 hvor det heter: *"Dersom egenkontrollen styrkes, bør statsforvaltningskontrollen etter utvalgets vurdering kunne reduseres."* Vi er positive til en utvikling i lovgivningen knyttet til statsforvaltningskontroll som medfører en større respekt for kommuner som selvstendige rettssubjekter.

Beiarn kommune har erfaring med utarbeidelse av eiermelding for så vel interkommunale selskaper som egne selskaper. Våre erfaringer tilsier at vi støtter utvalgets forslag om å innføre et krav om at kommunestyret skal utarbeide en eierskapsmelding for virksomhet som drives i selskaper som kommunen helt eller delvis eier, jfr. § 27-1.

Beiarn kommune støtter utvalgets forslag om at kommuner skal ha mulighet til å bringe lovligheten av statsforvaltningens overprøving inn for rettslig prøving i et uavhengig organ, jfr. lovforslagets § 31-5. Dette vil i stor grad rette opp den ubalanse som i dag eksisterer i forholdet mellom statsforvaltningens styring og det kommunale selvstyret.

Vi støtter videre forslaget til § 31-6 om samordning av statlige tilsynsmyndigheter hva gjelder planlagt statlig tilsyn. Slikt tilsyn bør være klart avgrenset til lovlighetstilsyn og samordnes bedre nasjonalt og regionalt. Vi er også positive til at fylkesmannens rolle overfor andre statlige tilsynsmyndigheter styrkes for å samordne og begrense omfanget av statlig tilsyn.

Beiarn kommune støtter utvalgets forslag om å utvide antall medlemmer i kontrollutvalget fra tre til fem, jfr. § 23-1. Dette vil gi grunnlag for bredere kompetanse og bredere debatter i organet.

Bodø kommune støtter ikke utvalget når det velger å ikke lovfeste krav til hvem som skal være leder av kontrollutvalget. Vi mener at det bør lovfestes en bestemmelse om at lederen av kontrollutvalget skal komme fra et annet parti enn ordføreren. Dette er en retts teknisk regel som er enkel å praktisere, samtidig som den vil styrke tilliten til at kontrollutvalget er

uavhengig av flertallet i kommunestyret. Dette vil etter vårt syn øke utvalgets legitimitet.

Kapittel 30: Økonomiske og administrative konsekvenser.

Beiarn kommune viser til Bodø kommunes uttalelse om en overgangsperiode for de kommuner som vil bli negativt påvirket av endringen i beregning av minimumsavdrag. Vi støtter Bodø i vurderingene av at disse kommunene fra før må antas å ha liten eller ingen økonomisk handlefrihet og at forslagene som foreligger fra utvalget vil kunne gi store negative konsekvenser for tjenestetilbudet i slike kommuner.

Bakgrunn for saken:

Kommunelovutvalget ble oppnevnt ved kongelig resolusjon den 21. juni 2013. Leder for utvalget på 13 personer har vært selvstendig næringsdrivende Oddvar Flæte fra Leikanger. Utvalgets sekretariat har bestått av Bent Devik, Susanne R Moshuus og Jan M Sundeid fra kommunal- og moderniseringsdepartementet (KMD).

Kommuneloven, slik vi kjenner den, trådte i kraft 1. januar 1993. Etter 1993 er den endret en rekke ganger, men det har ikke vært gjennomført noen gjennomgripende revisjon av hele loven før nå. Kommunelovutvalget har hatt mandat til å foreta en helhetlig gjennomgang av kommuneloven med særlig henblikk på å styrke det kommunale selvstyret.

Det er flere trekk ved samfunnsutviklingen som gjør en helhetlig gjennomgang nødvendig og aktuell. Herunder nevner departementet at kommunene har fått fler oppgaver og at organiseringen er blitt mer kompleks med mange avtalebaserte ordninger. Videre har internasjonale forhold og forpliktelser fått en større betydning for kommunene og teknologien er vesentlig utviklet for både tjenesteproduksjon og for styring og kontroll.

Ved Stortingets behandling av Prop. 119 L (2011-2012), ref også Kommunal og forvaltningskomitèens innstilling 128 L (2012-2013), ble det lagt til grunn at det er et overordnet mål at den nye kommuneloven skal være en rammelov for kommunenes og fylkeskommunenes virksomhet som bygger på prinsippet om juridisk rammestyring og kommunal organisasjonsfrihet.

Kommunelovutvalget fikk i oppdrag å belyse og utrede tolv forhold spesielt. Disse var;

- *Lovens virkeområde inkludert anvendelse av loven på selvstendige rettssubjekter med særlig tilknytning til kommunen.*
- *Overordnede prinsipper for forholdet mellom stat og kommune.*
- *Overordnede styringsmodeller i loven, inkludert om disse legger til rette for bred og velfungerende politisk deltakelse og innsyn.*

- *Forholdet mellom folkevalgte og administrasjonen med henblikk på om det er nødvendig å klargjøre ansvaret tydeligere enn i dagens lov.*
- *Ordførerens rolle og om denne skal reguleres nærmere.*
- *Ombudsplikten for folkevalgte og folkevalgtes vilkår og rett til ulike velferdsordninger.*
- *Egenkontrollen i kommunene og tiltak for å styrke denne. Herunder kravene til forvaltningsrevisjon og selskapskontroll, regulering av ansvaret mellom lokalpolitikken, administrasjonen, revisjonen og samt å vurdere om det må innføres regler om kommunenes eierstyring.*
- *Økonomireglene, med henblikk på å utforme regler som styrker det juridiske grunnlaget for en sunn kommunal økonomiforvaltning.*
- *Kommunen som markedsaktør, herunder belysning av statsstøtterettslige problemstillinger og sikring av at kommunenes virksomhet er organisert og utøves i overensstemmelse med internasjonale avtaler.*
- *Statlig overprøving av kommunale vedtak. Kommunelovutvalget fikk også i oppgave å vurdere hvilke organ som er klageorgan, klageinstansens kompetanse og statens legitime rolle til å prøve om spesielle lovfestede nasjonale mål ivaretas i kommunale vedtak. Behovet for nødvendige endringer i spesiallovgivningen eller forvaltningsloven skulle også belyses av utvalget.*
- *Utvalget skulle utrede spørsmålet om hvem som avtalemessig skal kunne binde kommunen (representasjon/legitimasjon)*
- *Forholdet til interkommunalt samarbeid og lovregulering av dette var også et av tolv definerte momenter i mandatet. Utvalget skulle herunder vurdere om det er behov for å videreføre § 27-samarbeid i den nye kommuneloven.*
- *Utover de tolv spesielle punktene skulle utvalget også vurdere åtte særforhold; reglene om lovlighetskontroll, reglene om forholdsvalg og avtalevalg, reglene om valgbarhet og habilitet, reglene om innbyggerinitiativ og folkeavstemninger, kommunenes informasjonsplikt i forhold til egen virksomhet, om regler om selvkost bør inn i loven og om det bør innføres krav til kommunen når den utfører sin tilsynsfunksjon. Og til sist om kommunens helhetlige samfunnsansvar som komme rtil uttrykk gjennom rollene som tjenesteyter, demokratisk arena, myndighetsutøver og samfunnsutvikler bør tydeliggjøres i loven.*

Kommunelovutvalget la 10. mars 2016 fram NOU2016:4 Ny kommunelov og fremmet med det forslag til ny lov om kommuner og fylkeskommuner. Kommunal- og moderniseringsdepartementet (KMD) sendte utredningen på høring 6. april med høringsfrist 6. oktober.

Saksutredning:

Utvalget foreslår at grunnstammen i dagens kommunelov videreføres. Etter utvalgets vurdering ivaretar loven de mest sentrale hensynene på en god måte, samtidig som det på flere områder er behov for endringer og justeringer.

Utvalget mener forslag til endringer i loven samlet sett bidrar til å styrke det kommunale selvstyret, forbedre egenkontrollen hos kommunene inkludert styring og kontroll med virksomheter som utfører oppgaver for kommunen og forenkler reguleringen av kommunesektoren. Utvalgets grunnleggende vurderinger og hensyn kan oppsummeres til:

1. Styrket kommunalt selvstyre
2. Styrket folkevalgt styring i kommunene
3. Effektive, tillitsskapende og bærekraftige kommuner
4. En økonomiforvaltning som bygger opp under selvstyret og den lokale handlefriheten
5. En god egenkontroll og mer samordnet statlig kontroll og tilsyn
6. Kommuneloven skal bli enklere og mer tilgjengelig for brukerne

Av hensyn til KMDs ønske om at hørings svarene refererer til kapitlene i kommunelovutvalgets utredning, NOU 2016:4, er disse vist til i vurderingene og anbefalingen til uttalelse som er utarbeidet av administrasjonen. Vi har i stor grad sett hen til KS sin administrasjon i oppbygging og selve uttalelsen, men vi har også tillatt oss å se på Bodø kommunes forslag til uttalelse.

For komplett oversikt over utvalgets innstilling vises til NOU 2016:4. I tillegg nevnes at KS sitt debattgrunnlag om ny kommunelov ble anbefalt som politisk lesebakgrunn da dette forelå og ble lagt ut i vår.

I høringsuttalelsen er det lagt vekt på det rådmannen anser som de mest sentrale bestemmelsene i forslaget til ny kommunelov. Som allerede nevnt videreføres i stor grad prinsippene i gjeldende lovverk. I tillegg er en del nye elementer i utvalgets innstilling allerede innarbeidet i kommunal forvaltningspraksis, også hos oss. Dette gjelder blant annet bestemmelser knyttet til økonomiforvaltningen.

En meget forkortet oppsummering av kapitlene i NOU 2016:4 kan fremstilles slik (kopi fra Bodø kommunes utredning):

Formålsbestemmelse (kap 3)

Utvalget foreslår en modernisering av lovens formålsbestemmelse, ved at det kommunale selvstyret lovfestes. Lovens intensjon er å fremme et sterkt og representativt lokaldemokrati med aktiv innbyggerdeltakelse. Videre foreslås en lovfesting av at det skal legges til rette for at kommuner kan yte tjenester og drive samfunnsutvikling til beste for innbyggerne, og bidra til at kommunene er effektive, tillitsskapende og bærekraftige.

Kommunalt selvstyre (kap 4)

Lovfesting av det kommunale selvstyret og forutsetningene for dette foreslås forankret gjennom å lovfeste at hver kommune er et eget rettssubjekt. I tillegg foreslås det å lovfeste rammen som det kommunale selvstyret skal utøves innenfor, og at eventuell begrensning av det kommunale selvstyret må gjøres i lov eller med hjemmel i lov.

Det foreslås å lovfeste tre prinsipper for forholdet mellom nasjonale myndigheter og kommunene:

1. Det kommunale selvstyret bør ikke begrenses mer enn det som er nødvendig for å ivareta nasjonale mål (forholdsmessighetsprinsippet).
2. Offentlige oppgaver bør fortrinnsvis legges så nær innbyggerne som mulig (nærhetsprinsippet).
3. Kommunene bør ha frie inntekter innenfor rammene av nasjonal økonomisk politikk som gir økonomisk handlingsrom (finansieringsprinsippet).

Kommunelovens virkeområde (kap 5)

Kommunens virksomhetsområde foreslås presisert til å omfatte kommunal virksomhet. Dette medfører at øvrig kommunal virksomhet som utøves innenfor en annen organisasjonsform for eksempel gjennom aksjeselskap eller interkommunale selskaper, fortsatt skal ivaretas gjennom særlover.

Kommuners informasjonsplikt (kap 6)

Prinsippet om meroffentlighet vektlegges sterkere ved at det foreslås at kommunene skal ha plikt til å legge til rette for at alle innbyggere kan få tilgang til informasjon. Plikten skal også omfatte virksomhet som andre rettssubjekter utfører på vegne av kommunen. Dette må også ses i sammenheng med øvrige forslag som skal gi kommunestyret god styringsinformasjon om selskaper som utfører oppgaver for kommunen.

Innbyggerdeltakelse (kap 7)

Det foreslås at kravet til antall innbyggere som må stå bak et innbyggerforslag økes til åtte prosent av innbyggerne, mot to prosent i dag. Underskrifter fra 1000 innbyggere skal likevel være tilstrekkelig.

Folkevalgte organer og administrasjonen (kap 8)

Kommunestyrets rolle som øverste ansvarlige organ tydeliggjøres ved at adgangen til å delegerer til andre folkevalgte organer, ordføreren, kommunedirektøren og andre rettssubjekter tas eksplisitt inn i loven. Utvalget foreslår videre å slå sammen komiteer og faste utvalg etter dagens §10 og §10 a) til utvalg. Kommunene vil ha stor handlingsfrihet med hensyn til myndighet og oppgaver for sine utvalg. Det foreslås at utvalg bare kan opprettes av kommunestyrets selv og (til en viss grad) ordfører. Utvalgene skal kunne opprette arbeidsutvalg med medlemmer valgt blant medlemmene i utvalget.

Det foreslås at tittelen rådmann erstattes med en felles, kjønnsnøytral og dekkende tittel kommunedirektør. Lovforslaget presiserer øverste administrative leders ansvar for forsvarlig utredning av saker til folkevalgte organer: «*Utredningen skal gi et faktisk og rettslig grunnlag for å treffe vedtak.*» I tillegg presiseres øverste administrative leders ansvar for å gjøre folkevalgte organer oppmerksom på særskilte iverksettelsesutfordringer med de vedtak som fattes.

Overordnede styringsmodeller (kap 9)

Det foreslås at formannskapsmodellen fortsatt skal være hovedmodell, og at vedtak om å innføre parlamentarisk styreform må treffes med minst 2/3 av de avgitte stemmene i kommunestyret.

Ordfører (kap 10)

Utvalget foreslår at det skal åpnes for å gi mulighet til å delegere større myndighet til ordfører, ved at ordfører kan gis forslagsrett i organer der ordfører selv ikke er medlem, myndighet til å opprette enkelte utvalg og til å fatte enkelte hastedetak. Dette forutsetter at ordfører rapporterer tilbake til kommunestyret hvordan myndigheten er benyttet. Det foreslås at kommunene selv kan beslutte om det skal være direktevalg på ordfører ved valg.

Kommunale foretak (kap 11)

Utvalget foreslår en innstramming i reglene for hvem som er valgbare til styret i kommunale foretak. De generelle reglene om hvem som er valgbare og hvem som er utelukket fra valg til folkevalgte organer foreslås også gjelde ved valg til styret kommunale foretak. Reglene innstrammes ytterligere ved at det foreslås at medlemmer og varamedlemmer av kommunestyret ikke kan inneha slike verv.

Valgbarhet, ombudsplikt og suspensjon mv. (kap 12).

Utvalget foreslår at det skal innføres utvidet adgang til å suspendere ordfører i de tilfeller der ordfører tiltales for straffbare forhold med strafferamme ut over tre år. Det foreslås også en adgang til å frata ordfører vervet dersom ordfører viser seg uskikket til å ivareta vervet.

Valg av medlemmer til folkevalgte organer (kap 13).

Det foreslås en lovfesting av at kravet om kjønnsmessig representasjon ved forholdsvalg ikke bare skal knytte seg til det enkelte listeforslaget, men også til sammensetningen av organet som helhet. Utvalget foreslår også å fjerne den eksisterende adgangen til å rette på stemmesedlene ved forholdsvalg av medlemmer til folkevalgte organer.

Godtgjøring og velferdsgoder (kap 14).

Utvalget fremmer forslag om at det åpnes for at folkevalgte som frikjøpes fra sitt ordinære arbeid mottar én fast sum i kompensasjon som både dekker fast godtgjøring (frikjøp) og møtgodtgjørelse. Videre foreslås det at folkevalgte i verv på minst halv tid skal ha rett til ettergodtgjøring i inntil tre måneder dersom vedkommende ikke har en jobb å gå tilbake til.

Utvidet innsynsrett og taushetsplikt for folkevalgte (kap 15).

Det foreslås å lovfeste den utvidede innsynsretten som folkevalgte har til taushetsbelagte opplysninger som kan unntas med hjemmel i offentlighetsloven. Det vektlegges at denne retten skal ligge til de folkevalgte organene, og ikke til den enkelte folkevalgte. Tilsvarende foreslås det en bestemmelse som pålegger folkevalgte taushetsplikt om slike opplysninger.

Saksbehandlingsregler for folkevalgte organer (kap 16).

Det foreslås at folkevalgte organer skal kunne holde fjernmøter i langt større grad enn i dag, forutsatt at ordinære saksbehandlingsregler overholdes.

Inhabilitet for folkevalgte og ansatte (kap 17).

Det foreslås ingen realitetsendringer i gjeldende inhabilitetsregler.

Interkommunalt samarbeid (kap 18).

Utvalget foreslår to nye organisasjonsformer for interkommunalt samarbeid til erstatning for samarbeid etter § 27 i gjeldende kommunelov. Dette er for det første kommunale oppgavefellesskap som er beregnet på samarbeid om enkeltstående tjenester. Det andre er å lovfeste en regionrådsmodell. Modellene er ment å være enklere samarbeidsordninger sammenlignet med for eksempel samarbeid etter lov om interkommunale selskaper (IKS).

Herunder foreslås at oppgavefellesskapet skal organiseres med et representantskap der alle deltakerne i oppgavefellesskapet skal være representert. KS er kritisk til dette. Det foreslås også å lovfeste krav om eget regnskap for både regionråd og kommunale oppgavefellesskap.

Økonomiforvaltning (kap 19).

Utvalget foreslår en generalbestemmelse for økonomiforvaltningen ved å lovfeste kommunestyrets ansvar for å forvalte økonomien slik at den økonomiske handleevnen blir ivarettatt i et langsiktig perspektiv.

Det foreslås flere tiltak med det formål å støtte opp om bedre helhetlig planlegging og styring:

Lovfestet plikt for kommunestyret til å fastsette et økonomireglement (kapt.19.4)

Lovfestet plikt til å benytte finansielle måltall som et verktøy for den langsiktige styringen av kommunens økonomi (kapt. 19.5)

Økonomiplanen skal kunne utgjøre handlingsdelen til kommuneplanens samfunnsdel (kapt. 19.5)

Krav om standardiserte oppstillinger av inntekter og utgifter i økonomiplanen (kapt. 19,5)

Krav om synliggjøring av gjeld i økonomiplan og årsbudsjett (kapt. 19.5)

Plikt til å utarbeide et samlet regnskap for kommunen som juridisk enhet (kapt. 19.5)

Krav til årsberetningen om vurdering av den økonomiske utviklingen og i hvilken grad den er forsvarlig og ivaretar handleevnen i et lengre perspektiv (kapt. 19.5)

Endringer i kravet til budsjettbalanse, ved at det foretas avsetninger som bidrar til en sunn økonomi (kapt. 19.6)

Merforbruk i årets regnskap skal dekkes inn før regnskapet avsluttes, forutsatt tilgjengelige midler på disposisjonsfondet.(kapt. 19.6)

Mindreforbruk i årets regnskap skal dekke inn evt. merforbruk tidligere år før regnskapet avsluttes (kapt.19.6)

Kommunedirektøren har plikt til å foreslå endringer i årets budsjett dersom fjorårets regnskap viser merforbruk. Dette må behandles av kommunestyret innen 30. juni.(kapt. 19.6)

Lovfeste som hovedregel at kommunenes drift bare skal finansieres av løpende inntekter.(kapt. 19.7)

Nye regler for beregning av minimums avdrag (kapt. 19.8)

Adgangen til å ta opp lån til videre utlån begrenses hvis utlånet innebærer vesentlig økonomisk risiko.(kapt. 19.8)

Generelt forbud mot å stille garantier som innebærer vesentlig økonomisk risiko (kapt. 19.10)

Nye vilkår som kan bidra til at kommuner med vesentlig økonomisk ubalanse fanges tidligere inn i ordningen for statlig budsjettkontroll (kapt.19.11)

Aktivitetsplikt for kommuner i ROBEK (kapt. 19.11)

Internkontroll (kap 24)

Utvalget foreslår å erstatte omfattende særlovgivning vedrørende internkontroll med egne minimumsbestemmelser til internkontroll i kommuneloven. Det foreslås å lovfeste krav om at det skal føres systematisk kontroll med administrasjonens virksomhet for å sikre at lover, forskrifter og vedtak følges. Det foreslås også krav til avviksoppfølging og dokumentasjon av denne. Kommunedirektøren skal rapportere om interkontrollen til bystyret.

Kontrollutvalget og kontrollutvalgssekretariatet (kap 25)

Det foreslås at kontrollutvalget utvides fra tre til fem personer. I forhold til valgbarhet foreslås videreføring av gjeldende regler. I tillegg foreslår utvalget at den som er leder eller har en ledende stilling i et selskap som kan være gjenstand for kontroll etter bestemmelsene om eierskapskontroll eller forvaltningsrevisjon, eller den som er medlem av styret eller av bedriftsforsamlingen for et slikt selskap, ikke skal være valgbar til kontrollutvalget. Krav om uavhengig sekretariat

videreføres.

Revisjon (kap 26)

Utvalget foreslår å tydeliggjøre revisors oppgaver for å styrke den folkevalgte kontrollen med økonomiforvaltningen. Det skal gjennomføres enkle kontroller med om bruken av kommunens midler har hjemmel i kommunestyrets budsjettbevilling. Svakheter skal rapporteres til kontrollutvalget, noe som tydeliggjør kontrollutvalgets ansvar for å ha tilsyn med økonomiforvaltningen. Videre foreslås det at kommunestyret skal vedta en plan for forvaltningsrevisjon for hver valgperiode.

Kommunens styring og kontroll med ekstern virksomhet (kap 27)

Det foreslås å lovfeste krav om at kommunen skal utarbeide eierskapsmelding der prinsipper for eierstyringen og oversikt over de enkelte selskaper og formålet med disse fremgår. Utvalget foreslår at kontrollutvalget og revisjonen skal ha utvidet rett til innsyn overfor virksomheter som utfører oppgaver for kommunen. Det presiseres at eierskapskontroll er en oppgave for revisjonen, men kontrollutvalget skal lage en samlet plan for gjennomføring av forvaltningsrevisjon i kommunene og i selskapene. Det skal utarbeides en egen plan for eierskapskontroll.

Kommunen som tilsynsinnsinstans (kap 28)

Det foreslås ingen endringer i tilsynsordningen, men presiseres at der kommunen skal gjennomføre lovpålagt tilsyn med egen virksomhet eller eiendom skal det legges til rett for likebehandling og at kommunens tilsyn blir så uavhengig som mulig.

Statlig kontroll og tilsyn (kap 29)

Gjeldende regelverk for lovlighetskontroll foreslås videreført ved at tre eller flere kommunestyrerepresentanter kan kreve lovlighetskontroll. For å unngå en generell adgang for statsforvaltningen til å kontrollere gyldigheten av kommunale vedtak foreslås et vilkår om at det må foreligge særlige grunner for at departementet på eget tiltak skal kunne ta opp et vedtak til lovlighetskontroll.

Økonomiske og administrative konsekvenser (kap 30)

Utvalgets samlede vurdering er at lovforslaget ikke innebærer vesentlige økonomiske eller administrative konsekvenser hverken for kommunesektoren eller staten.

Ikke trykte vedlegg: NOU 2016:4 – ny kommunelov



VALG AV FORLIKSRAAD 01.01.2017 - 01.01.2021

Saksbehandler: Ole Petter Nybakk
Arkivsaksnr.: 16/868

Arkiv: 033

Saksnr.: Utvalg
32/16 Formannskapet

Møtedato
06.09.2016

Rådmannens innstilling:

Som medlemmer til forliksrådet for perioden 01.01. 2017 – 01.01.2021 velges (tre medlemmer og tre varamedlemmer):

.....
.....
.....

Bakgrunn og saksutredning:

Fylkesmannen i Nordland har meddelt at funksjonstiden for sittende forliksråd utløper pr. 01.01 2017 og at kommunene innen 15. oktober må velge nytt forliksråd.

Resultatet skal meddeles fylkesmannen, vedlagt kopi av møteprotokoll. Fylkesmannen skal så foreta oppnevning av medlemmer og varamedlemmer til forliksrådet.

Kommunene bes hensynta følgende:

- I domsstoloven § 27 er det bestemt at det blant medlemmene og blant varamedlemmene skal være både kvinner og menn. Dette er et krav i loven som ikke kan fravikes. Dersom kravet ikke er oppfylt kan fylkesmannen ikke foreta oppnevning og saken returneres kommunen for ny behandling.
- Personer som velges som medlemmer og varamedlemmer til forliksrådet må være fylt 25 år og være under 70 år ved valgperiodens start, jfr. lovens § 56.
- Som forliksrådsmedlemmer skal bare velges personer som anses særskilt egnet til oppgaven og som behersker norsk skriftlig og muntlig språk godt, jfr. lovens § 56.

Det bes om at kommunene oppgir de valgte fødselsår ved oversendelsen. For øvrig vises til Justis- og beredskapsdepartementets rundskriv av 21. 12. 2015 med ytterligere presiseringer. Rådmannen legger dette med som vedlegg i saken. Blant annet gjelder reglene om vandelskontroll.

Saken presenteres uten innstilling fra rådmannen.

Vedlegg:

Rundskriv – valg av forlikradsmedlemmer og skjønnsmedlemmer 2017.


**DET KONGELIGE
JUSTIS- OG BEREDSKAPSDEPARTEMENT**

Kommunene, fylkeskommunene, fylkesmennene

Beiarn Kommune		
Ark.Saksnr.	Dok.nr.	Reg.nr./År
12/947	10	103/16
08 JAN 2016		
Ark.kode P	033	
Ark.kode S		
Avdeling SAD. CAD	Saksbeh.	OPN
Kassasjon	Gradering	

Deres ref.

Vår ref.
15/8031 - TEI

Dato
21.12.2015

Valg av forliksrådsmedlemmer og skjønnsmedlemmer 2017

Etter høstens kommunevalg skal det avholdes valg av lagrettemedlemmer, meddommere, skjønnsmedlemmer og jordskiftemeddommere. Valget skal foregå innen 15. oktober året etter hvert kommunestyrevalg, og gjelder fra 1. januar det påfølgende året.

Domstoladministrasjonen forestår utsendelse av informasjon om valg av lagrettemedlemmer, lekdommere og jordskiftemedlemmer.

Vedlagt følger en redegjørelse for reglene om valg av forliksrådsmedlemmer og skjønnsmedlemmer, og nærmere om oppgavene til kommunene, fylkeskommunene og fylkesmennene i den forbindelse.

En oversikt over domstolenes ønsker med hensyn til antall skjønnsmedlemmer for kommende periode er innhentet av Domstoladministrasjonen (DA), og departementet har på bakgrunn av innspill fastsatt antall skjønnsmedlemmer, se vedlagt oversikt.

Vi gjør oppmerksom på at flere domstoler overfor DA har uttrykt at de i liten grad har bruk for skjønnsmedlemmer med alminnelig kompetanse. De samme domstolene gir uttrykk for at det er viktigere med skjønnsmedlemmer med kompetanse knyttet til ulike sider av bruk og drift av fast eiendom. Et annet felt som er spilt inn, og som anses som viktig, er kompetanse innenfor regnskap.

Ved oversendelse bes angitt hvilket fag det enkelte skjønnsmedlemmet er kyndig i.

Postadresse	Kontoradresse	Telefon - sentralbord	Sivilavdelingen
Postboks 8005 Dep	Gullhaug Torg 4a	22 24 90 90	Telefaks
0030 Oslo	0484 Oslo	Org.nr.: 972 417 831	22 24 27 22

Saksbehandler
Trude Sørby Einersen
22 24 55 67
trude.einersen@jd.dep.no

Med vennlig hilsen

Jostein Haug Solberg
avdelingsdirektør

Trude Sørby Einersen
seniorrådgiver

Kopi:

Forliksrådene, Politidirektoratet, Samarbeidsutvalget for forliksråd og namsmenn,
Domstoladministrasjonen, Kommunal- og moderniseringsdepartementet

INNHOLDSFORTEGNELSE

1. VALG AV FORLIKSRÅDSMEDLEMMER	3
1.1 Forliksrådets sammensetning mm	3
1.2 Vilkår for å kunne velges til forliksrådsmedlem	3
1.3 Fremgangsmåten ved valget	6
1.3.1 Om valg av forliksrådsmedlemmer og varamedlemmer etter kommunestyrevalget i 2011.	6
1.3.2 Valg av formann – rekkefølgen for de valgte medlemmer	7
1.4 Fylkesmannens oppnevning av de valgte forliksrådsmedlemmer og varamedlemmer	8
1.5 Suppleringsvalg av forliksrådsmedlemmer og midlertidig oppnevning	9
2. VALG AV SKJØNNSMEDLEMMER.....	10
2.1 Oppnevning til skjønnsmedlemsutvalgene	10
2.1.1 Innledning – skjønnsprosessloven § 14	10
2.1.2 Vilkår for å kunne velges	10
2.1.3 Innledende behandling – domstolenes og kommunenes oppgaver	11
2.1.4 Fylkestingets oppnevning av utvalgene	11
2.2 Ajourføring og sletting i valgperioden – ny oppnevning	12
2.3 Vandelskontroll	12

1. VALG AV FORLIKSRAÐSMEDLEMMER

1.1 Forliksråds sammensetning mm

Om sammensetningen av forliksrådene bestemmer domstolloven § 27 første til syvende ledd:

"I hver kommune skal det være et forliksråd.

Forliksrådet skal ha tre medlemmer og like mange varamedlemmer. Blant medlemmene og blant varamedlemmene skal det være både kvinner og menn. Varamedlemmene tilkalles i den rekkefølge oppnevningen viser.

Kommunestyret velger et av medlemmene til formann. Har denne forfall, trer den av de andre som er nevnt først i oppnevningen og som kan gjøre tjeneste, i dennes sted.

Med samtykke fra departementet kan kommunestyret fastsette at forliksrådet skal ha to eller flere avdelinger. Hver avdeling velges etter annet og tredje ledd. Den ene formannen velges som leder for domstolen. Den andre formannen, eller de andre formennene i den rekkefølge kommunen har fastsatt, er lederens stedfortreder som leder for domstolen.

Arbeids-, skyss- og kostgodtgjørelse til medlemmene og varamedlemmene fastsettes i samsvar med forskrift gitt av Kongen. For bestemte kommuner kan departementet fastsette at formannen og i tilfelle også de øvrige medlemmene skal ha et midlertidig tilsetningsforhold etter tjenestemannsloven.

I lensmannsdistrikter er lensmannen sekretariat for forliksrådet. I namsfogddistrikter er namsfogden sekretariat. I politistasjonsdistrikter med sivile rettspleieoppgaver er politistasjonen sekretariat. Kongen kan ved forskrift gi regler om forholdet mellom forliksrådet og sekretariatet.

Kommuner som har samme sekretariat for forliksrådet og dessuten ligger i samme domssogn, kan med tilslutning av minst 2/3 av hver av kommunestyrenes medlemmer beslutte å ha felles forliksråd dersom kommunene samtidig er enige om hvor mange medlemmer og varamedlemmer hver kommune skal velge, og om hvordan det skal sikres at det blant både medlemmene og varamedlemmene er både kvinner og menn. Felles forliksråd kan opprettes uavhengig av funksjonsperioden etter § 57."

1.2 Vilkår for å kunne velges til forliksrådsmedlem

Forliksrådsmedlemmer er dommere, og domstolloven § 53 gjelder derfor også for dem: forliksrådsmedlemmer må være norske statsborgere – menn eller kvinner – som er vederheftige og som ikke er fradømt stemmerett i offentlige anliggender.

I tillegg oppstiller domstoloven § 56 visse vilkår for å kunne velges til forliksrådsmedlem:

- Vedkommende må ha fylt 25 år
- Vedkommende må være under 70 år ved valgperiodens start, jf. § 70 nr. 1
- Som forliksrådsmedlemmer skal bare velges personer som anses særskilt egnet til oppgaven, og som behersker norsk skriftlig og muntlig godt

Den som ikke bor i kommunen kan nekte å ta i mot valg.

Etter domstoloven § 56 første ledd annet punktum gjelder domstoloven § 71 til § 74 tilsvarende for forliksrådsmedlemmer. Dette innebærer at de som er utelukket til valg som lekdommere, heller ikke kan velges som medlemmer av forliksrådet.

Domstoloven § 71 lyder:

"Utelukket på grunn av stilling er:

- 1. Stortingets representanter og vararepresentanter*
- 2. statsrådets medlemmer, statssekretærer, statsrådenes personlige politiske rådgivere og ansatte ved Statsministerens kontor*
- 3. fylkesmenn og assisterende fylkesmenn*
- 4. utnevnte og konstituerte dommere og ansatte ved domstolene*
- 5. ansatte ved påtalemyndigheten, i politiet, kriminalomsorgen og personer som er tildelt begrenset politimyndighet*
- 6. ansatte i Justisdepartementet, Politidirektoratet og Domstoladministrasjonen og dens styre*
- 7. ansatte og studenter ved Politihøgskolen og Fængselsskolen*
- 8. praktiserende advokater og advokatfullmektiger*
- 9. kommunens administrasjonssjef (medlemmene av kommunerådet i kommuner med et parlamentarisk styringssystem) og andre kommunale tjenestemenn som tar direkte del i forberedelsen eller gjennomføringen av valget."*

Merknad:

§ 71 nr. 9 utelukker fra valg i den kommunen vedkommende er ansatt i, ikke fra tilsvarende valg i andre kommuner. Uttrykket "tar direkte del i" gjelder alle typer arbeid, også utførelse av teknisk pregede oppgaver.

Regler for hvem som er utelukket på grunn av vandel, går frem av domstolloven § 72:

"Utelukket fra valg på grunn av vandel er:

- 1. den som er idømt ubetinget fengselsstraff i mer enn ett år*
- 2. den som er idømt forvaring eller særreaksjoner etter straffeloven §§ 39 - 39c*
- 3. den som er idømt ubetinget fengselsstraff i ett år eller mindre, og det ved valgperiodens start er mindre enn 15 år siden dommen var rettskraftig*
- 4. den som er idømt betinget fengselsstraff, og det ved valgperiodens start er mindre enn 10 år siden dommen var rettskraftig*
- 5. den som er idømt eller har vedtatt bøtestraff for et forhold som etter loven kan medføre fengsel i mer enn ett år, og det ved valgperiodens start er mindre enn 10 år siden dommen var rettskraftig eller vedtakelsen*
- 6. den som har fått betinget påtaleunntatelse eller domsutsettelse for et forhold som etter loven kan medføre fengsel i mer enn ett år, og det ved valgperiodens start er mindre enn 10 år siden avgjørelsen var rettskraftig*

Dom på samfunnsstraff medfører utelukkelse etter første ledd nr. 1 eller 3, avhengig av lengden av den subsidiære fengselsstraffen. Ved delvis betinget fengselsstraff vurderes hver del for seg etter første ledd."

Merknad:

Bestemmelsen innebærer at ikke bare straffens art, men også straffens lengde er av betydning for hvor lenge en person er utelukket fra valg som forliksrådsmedlem.

Etter domstolloven § 73 er det kommunen som skal kontrollere at ingen velges i strid med § 71 og § 72. I praksis vil den nødvendige informasjonen måtte innhentes dels gjennom kontakt med den enkelte kandidat og dels ved forespørsel til strafferegisteret eller politiet. Ved henvendelser om vandel bør kommunene legge vekt på at det ikke skal innhentes mer informasjon enn det som er nødvendig for å avklare om personen er valgbar etter § 72.

Etter § 74 kan en person kreve seg fritatt fra valg dersom helsetilstand eller andre særlige grunner tilsier det, eller vedkommende har vært medlem av forliksrådet i to perioder tidligere.

For øvrig er det ingen formelle begrensninger for hvem som kan velges som forliksrådsmedlem. Det er således adgang til å velge jurister utover de begrensningene som følger av § 71. Ansatte ved kommuneadministrasjonen som ikke tar direkte del i forberedelsen eller gjennomføringen av valget kan også velges.

Departementet vil fremheve at forliksrådene i vår rettergangsordning har en viktig og krevende oppgave. For at de skal kunne løse oppgaven, er det derfor nødvendig at det som forliksrådsmedlemmer bare velges personer som i ethvert henseende er skikket for vervet. Kommunen bør oppfordre de valgte til å delta på kurs som arrangeres for forliksrådsmedlemmer. Dette vil gjøre dem bedre i stand til å ivareta forliksrådets oppgaver på en god måte. Slike kurs arrangeres årlig av Samarbeidsutvalget for forliksråd og namsmenn.

Departementet understreker at valg av forliksråd ikke er et valg av politisk råd eller utvalg, og at en ved valget tar hensyn til personlige forutsetninger og egenskaper hos dem som blir valgt. Videre er det viktig å bevare kontinuiteten i forliksrådet. Kommunestyret bør være tilbakeholden med å skifte ut hele forliksrådet på en gang.

1.3 Fremgangsmåten ved valget

1.3.1 Om valg av forliksrådsmedlemmer og varamedlemmer etter kommunestyrevalget i 2011

Etter domstolloven § 57 første ledd skal valget av forliksrådsmedlemmer foregå innen 15. oktober året etter hvert kommunestyrevalg, og gjelde fra 1. januar det påfølgende år. Paragraf 57 lyder:

"Forliksrådsmedlemmer med varamedlemmer velges av kommunestyret selv. Valget foregår innen 15. oktober året etter hvert kommunestyrevalg og gjelder for fire år fra 1. januar det påfølgende år.

For valget gjelder bestemmelsene i kommuneloven kapittel 6 med de avvik som følger av paragrafen her og av § 27.

Ved flertallsvalg skal rekkefølgen både for medlemmene og for varamedlemmene bestemmes etter deres stemmetall, eller ved loddtrekning når stemmetallet står likt, med mindre kommunestyret enstemmig fastsetter rekkefølgen.

Dersom det ved forholdsvalg er nødvendig for å oppfylle kravet i § 27 om at det blant medlemmene skal være både kvinner og menn, og opprykk etter kommuneloven § 37 nr. 3 innen den enkelte liste er utelukket, skal kandidater fra det underrepresenterte kjønn rykke opp på den listen som har fått færrest stemmer. Det samme gjelder dersom det er nødvendig for å oppfylle kravet om at det også blant varamedlemmene skal være både

kvinner og menn. Dersom det har vært opprykk etter første punktum på den listen som har fått færrest stemmer, skjer opprykket for varamedlemmene på den listen som har fått nest færrest stemmer. Ved stemmelikhet avgjøres det ved loddtrekning på hvilken liste opprykk skal skje.”

Etter kommuneloven kapittel 6 er det fastsatt generelle bestemmelser for valg til kommunale nemnder mv. Disse reglene gjelder også for valg av forliksråd, med de avvik som følger av domstoloven §§ 27 og 57. Valget skal således holdes som forholdsvalg når minst ett medlem krever det, og ellers som avtalevalg. Bestemmelsen i kommuneloven § 37 nr. 4 om antall varamedlemmer kommer imidlertid ikke til anvendelse, fordi domstoloven § 27 uttrykkelig bestemmer at det skal være tre varamedlemmer.

Særregelen i domstoloven § 57 tredje ledd om at kommunestyret enstemmig kan fastsette rekkefølgen for forliksrådsmedlemmer, har bakgrunn i at forliksrådet til tider gjenvelges uten at en ønsker å endre rekkefølgen. Rekkefølgen har betydning ved forfall til forliksrådets møter.

Ved avtalevalg gir kommuneloven § 38 nr. 3 tilfredsstillende svar på hvordan en valgteknisk skal oppfylle kravet i domstoloven § 27 om at det både blant medlemmene og blant varamedlemmene skal være både kvinner og menn. Ved forholdsvalg gir imidlertid kommuneloven ingen valgteknisk løsning på hvordan kravet om kjønnsfordeling skal oppfylles dersom tre grupperinger i kommunestyret velger hvert sitt medlem og disse er av samme kjønn. Særregler om dette er derfor inntatt i domstoloven § 57.

1.3.2 Valg av formann – rekkefølgen for de valgte medlemmer

Om valg av formann i forliksrådet bestemmer domstoloven § 27 at kommunestyret velger én av forliksrådsmedlemmene til formann. Denne bestemmelsen er slik å forstå at kommunestyret først velger tre forliksrådsmedlemmer med varamedlemmer, uten at det avgjøres hvem som skal være formann. Deretter foretas særskilt valg av formann blant de tre forliksrådsmedlemmer som er valgt. Ved valget må en gå frem etter de alminnelige regler i kommuneloven kapittel 6.

Valget av forliksrådsmedlemmer avgjør den innbyrdes rekkefølgen av de valgte medlemmer og varamedlemmer. Rekkefølgen har betydning for hvem som skal fungere ved formannens eller andre medlemmers fravær, jf. domstoloven § 27 tredje ledd. Den vil bestemmes noe forskjellig etter som de er valgt ved forholdstallsvalg eller ved avtalevalg.

Er valget holdt som forholdstallsvalg bestemmes rekkefølgen i henhold til kommuneloven § 37.

Avtalevalg følger reglene i kommuneloven § 38 a.

1.4 Fylkesmannens oppnevning av de valgte forliksrådsmedlemmer og varamedlemmer

Når valget på forliksrådsmedlemmer med varamedlemmer er holdt og den innbyrdes rekkefølgen fastslått, sendes innberetning om valget til fylkesmannen.

Om fylkesmannens oppnevning av forliksrådet og tilsyn med dette, er det bestemt i domstoloven § 58:

"Valget innberettes til fylkesmannen. Finner han valget lovlig, utferdiger han oppnevning for de valgte etter den rekkefølge som er fastsatt ved valget. Ellers påbyr han at det i fornøden utstrekning skal holdes nytt valg.

Fylkesmannen fører tilsyn med forliksrådets virksomhet."

Merknad:

Finner fylkesmannen at valget er foretatt korrekt etter reglene i domstoloven og kommuneloven, utferdiger han oppnevning for de som er valgt, etter den rekkefølge som ble bestemt ved valget.

1.5 Suppleringsvalg av forliksrådsmedlemmer og midlertidig oppnevning

I visse tilfelle er det adgang til å foreta suppleringsvalg av forliksrådsmedlemmer. Reglene om dette er fastsatt i domstoloven § 59:

"Når et forliksrådsmedlem eller varamedlem dør eller flytter fra kommunen, eller når det opplyses at vedkommende mangler noen av de betingelser som er nevnt i §§ 53 eller 56 første ledd, eller vedkommende ellers blir varig forhindret fra å gjøre tjeneste, foretar kommunestyret nytt valg av medlem eller varamedlem for den tid som er igjen. Valget foretas som flertallsvalg.

Kommunestyret kan tillate et medlem eller varamedlem å fratrukke sin stilling før tiden og foretar i så fall nytt valg etter reglene i første ledd.

Har noen forfall så forliksrådet ikke kan holde beslutningsdyktig møte, kan fylkesmannen oppnevne stedfortredere for den enkelte sak eller for inntil tre måneder. Er det ikke tid til å innhente fylkesmannens bestemmelse, kan to forrettende forliksrådsmedlemmer midlertidig tilkalle en stedfortreder når partene samtykker.

Den som oppnevnes som medlem eller varamedlem etter denne paragraf, kommer i rekkefølge etter dem som er oppnevnt tidligere. Dersom det holdes valg på nytt medlem fordi formannen har fratrudd e.l., kan kommunestyret velge ny formann uavhengig av første punktum."

Merknad:

Det er ikke gitt nærmere bestemmelser om hvordan stedfortredere skal velges. Behovet for stedfortredere oppstår ofte i hastesituasjoner, og da kan det være lite hensiktsmessig at kommunestyret foretar valget. I slike situasjoner vil fylkesmannen kunne oppnevne stedfortredere etter forslag fra de gjenværende medlemmer i forliksrådet. I praksis kan det gjerne skje ved en telefonhenvendelse til fylkesmannen. Forutsetningen er at den eller de stedfortredere som oppnevnes er valgbar(e), dvs. at de oppfyller vilkårene i domstoloven §§ 53 og 56.

Begrunnelsen for § 59 fjerde ledd er at flere fylkesmenn og kommuner har påpekt at det ved suppleringsvalg bør være anledning til å velge formann uavhengig av den rekkefølge som medlemmene er oppnevnt i. Domstoloven § 27 forstås slik at kommunestyret ved det ordinære valg av forliksråd skal velge formann uten hensyn til den rekkefølge som ellers ville gjelde, jf. foran under pkt. 1.3.2. Det samme bør også gjelde ved suppleringsvalg, slik at en lettere finner løsninger som både forliksrådet og det enkelte medlem er tjent med. Formannen har ofte en større arbeidsbyrde og et større ansvar enn de øvrige medlemmer, og formannens evne til å lede forliks- og domsforhandlinger er dessuten av stor betydning. Kommunestyret bør innhente forliksrådets syn før forslag fremsettes.

2. VALG AV SKJØNNSMEDLEMMER

2.1 Oppnevning til skjønnsmedlemsutvalgene

2.1.1 Innledning – skjønnsprosessloven § 14

Om oppnevning av skjønnsmedlemmer (tidligere kalt skjønnsmenn) er det gitt bestemmelser i lov 1. juni 1917 nr. 1 om skjønn og ekspropriasjonssaker (skjønnsprosessloven) § 14, som lyder:

"I hvert fylke skal det være et utvalg av skjønnsmedlemmer som oppnevnes av fylkestinget etter forslag fra tingrettene og fra kommunestyrene. Oppnevningen foretas innen 15. oktober året etter hvert kommunestyrevalg, og gjelder for fire år fra 1. januar det påfølgende år. Utvalget skal ha så mange medlemmer fra hvert domssogn som departementet fastsetter. Ved fastsettingen av antallet tas hensyn til hvor mange skjønnsaker det vanligvis er i domssognet.

Ved oppnevningen skal det tas sikte på at utvalget får en allsidig sammensetning, og at de som oppnevnes har kyndighet på et eller flere områder som vanligvis berøres ved skjønn. Reglene i domstolsloven § 70, unntatt annet ledd nr. 1 om øvre aldersgrense, og §§ 71-74 gjelder tilsvarende. Det samme gjelder retten til fritak på grunn av utført tjeneste etter domstolloven § 90 første ledd annet punktum.

Fylkesrådmannen skal innen 1. november året etter hvert kommunestyrevalg sende oppgave over alle skjønnsmedlemmer i det fylkesvise utvalg til tingrettene og jordskifterettene i fylket og til vedkommende lagmannsrett. Oppgaven skal inneholde fullt navn, adresse, fødselsnummer, eventuell telefon til arbeidssted og privat, stilling og yrke, samt angivelse av hva vedkommende er særlig kyndig i."

Merknad:

Det er fortsatt fylkestinget som skal velge skjønnsmedlemmer. Fylkestingets kompetanse til å oppnevne skjønnsmedlemmer etter skjønnsprosessloven § 14 kan delegeres til fylkesutvalget. Kompetansen kan imidlertid ikke delegeres til kommunene. Fortegnelsen fylkesrådmannen skal sende tingrettene, skal inneholde de samme opplysninger om de valgte medlemmene som en har bedt om i forbindelse med forslagene. Kravet om angivelse av hva vedkommende er særlig kyndig i, peker for det første på en mer generell inndeling innen utvalgene, dernest på vedkommendes særskilte kvalifikasjoner dersom dette ikke fremgår tilstrekkelig av yrkesbetegnelsen. For eksempel kan opplysning om spesiell fagutdanning være nyttig.

2.1.2 Vilkår for å kunne velges

Henvisningene i skjønnsprosessloven § 14 annet ledd innebærer at det, i tillegg til de krav til faglige kvalifikasjoner som følger av skjønnsprosessloven, i hovedsak skal gjelde de samme krav til personlige forutsetninger og formelle forhold for skjønnsmedlemmer som for lagrettemedlemmer og meddommere. Den øvre aldersgrensen etter domstolloven § 70 annet ledd nr. 1 skal imidlertid ikke gjelde for skjønnsmedlemmer. Siden det er fylkeskommunene som oppnevner de fylkesvise utvalgene av skjønnsmedlemmer, skal henvisninger til "kommunen", "kommunestyret" og liknende forstås som henvisninger til de tilsvarende instanser i fylkeskommunen.

Det understrekes at det skal tas sikte på en allsidig sammensetning av utvalget. Det må særlig påses at det i utvalget kommer med et tilstrekkelig antall personer med innsikt i bygningsvesen og i jord- og skogbruk. Domstolene er i sin virksomhet avhengig av erfarne og velkvalifiserte skjønnsmedlemmer, og dette hensyn bør tillegges betydelig vekt ved valget.

2.1.3 Innledende behandling – domstolenes og kommunenes oppgaver

Oppgave over antall skjønnsmedlemmer i de forskjellige fylker og domssogn følger vedlagt.

Tingrettene må i god tid sende sitt forslag til fylkeskommunen, med gjenpart til kommunene i domssognet. Fordelingen av antall skjønnsmedlemmer på den enkelte kommune i domssognet bestemmes etter folketallet i kommunene. Det har vært noe usikkerhet om domstolen selv skal utarbeide denne fordelingen. Departementet mener det mest praktiske er at fylkeskommunen, som i siste omgang er ansvarlig for valget, på forhånd fastsetter denne, og gir domstolene og kommunene meddelelse. (Som legges til grunn i den grad det ikke, etter forslag fra enkelte domstoler, har vært aktuelt med justeringer av antallet fra departementets side).

Kommunestyret bør avgi forslag om kandidater i god tid, slik at det igjen kan behandles av fylkestinget i henhold til de frister som gjelder, jf. pkt. 2.1.4.

Det samlede forslag bør inneholde ca 20 % flere navn enn det antall som skal velges. Om ønskelig kan forslagene begrunnes. Det gjelder ellers ingen særskilte regler for uttakingen av kommunestyrene (det er intet til hinder for at dette skjer ved forholdsvalg dersom det kreves).

Fortegnelsene over skjønnsmedlemmer skal inneholde opplysninger om de foreslåtte navn, adresse, fødselsnummer, yrke og stilling, eventuelt telefonnummer til arbeidsted og privat, samt angivelse av hva vedkommende er særlig kyndig i, i den grad dette ikke dekkes av yrkesbetegnelsen, jf. pkt. 2.1.1.

2.1.4 Fylkestingets oppnevning av utvalgene

Det mest hensiktsmessige vil være at valget foretas samtidig med valg av lagrettemedlemmer, meddommere og forliksrådsmedlemmer. Valget vil i så fall foretas av det nye fylkestinget. Fylkesrådmannen bør sette frist overfor domstolene og kommunene for innberetning av forslagene.

Ved oppnevningen i fylkestinget henvises til de alminnelige saksbehandlings- og avstemmingsregler som gjelder for fylkestinget forøvrig.

Ellers bør det som er sagt i brevet her gjelde så langt det passer.

2.2 Ajourføring og sletting i valgperioden – ny oppnevning

Dette er omhandlet i skjønnsprosessloven § 15, som lyder:

"Sletting av skjønnsmedlemmer fra utvalget, jf. § 14, foretas av fylkesrådmannen når et skjønnsmedlem flytter fra fylket eller for øvrig vilkårene for sletting foreligger etter reglene i domstolsloven § 81. Før avgjørelse treffes, skal vedkommende skjønnsmedlem så vidt mulig få høve til å uttale seg, og han skal om mulig gis meddelelse om resultatet. Reglene i domstolsloven § 82 om klage over urettelig føring mm i fortegnelsen gjelder tilsvarende. Klagen går til lagmannsretten. Istedenfor et skjønnsmedlem som er slettet, oppnevner fylkesrådmannen en annen.

Beslutning om endringer i skjønnsmedlemsutvalget meddeles tingrettene og jordskifterettene i fylket og vedkommende lagmannsrett."

Merknad:

Av hensyn til at medlemmene av skjønnsmedlemsutvalget ofte kan være aktuelle for oppnevning ved flere domstoler, bør melding om adresseendringer og slettelsergrunner fra vedkommende (eller fra pårørende) som regel gis direkte til fylkesrådmannen. Dersom vedkommende domstol har mottatt opplysning om flytting eller slettelsergrunner, bør det straks videreformidles til fylkesrådmannen.

Fylkesrådmannen skal informere de som velges om at de skal gi melding om alle endringer av betydning.

2.3 Vandelskontroll

Om vandelskontroll for valg av skjønnsmedlemmer gjelder de samme lovregler som for valg av meddommere og forlikrådsmedlemmer. Vi viser derfor til pkt. 1.2 ovenfor.

Det vil da være fylkeskommunen som bør foreta undersøkelse av foreslåtte kandidater eller valgte medlemmer av utvalget mot strafferegisteret.

Fylke	Domstol	Antall medl nå	Ønsket ant medl	Antall fasteatt
Østfold	Fredrikstad tingrett	72	72	72
Østfold	Halden tingrett	22		22
Østfold	Heggen og Frøland tingrett	43		43
Østfold	Moss tingrett	58		58
Østfold	Sarpsborg tingrett	64	64	64
Akershus	Asker og Bærum tingrett	58		58
Akershus	Follo tingrett	60	60	60
Akershus	Nedre Romerike tingrett	55	55	55
Akershus	Øvre Romerike tingrett	60		60
Oslo	Oslo tingrett	66		66
Hedmark	Glåmdal tingrett	59		59
Hedmark	Hedmarken tingrett	58	58	58
Hedmark	Nord-Østerdal tingrett	41	20	20
Hedmark	Sør-Østerdal tingrett	61		61
Oppland	Gjøvik tingrett	71	71	71
Oppland	Nord-Gudbrandsdal tingrett	28		28
Oppland	Sør-Gudbrandsdal tingrett	31	31	31
Oppland	Valdres tingrett	38	38	38
Buskerud	Drammen tingrett	54		54
Buskerud	Eiker, Modum og Sigdal tingrett	28		28
Buskerud	Hallingdal tingrett	69	69	69
Buskerud	Kongsberg tingrett	41		41
Buskerud	Ringerike tingrett	36	36	36
Vestfold	Larvik tingrett	22		22
Vestfold	Nordre Vestfold tingrett	33		33
Vestfold	Sandefjord tingrett	37	37	37
Vestfold	Tønsberg tingrett	32		32
Telemark	Aust-Telemark tingrett	57		57
Telemark	Nedre Telemark tingrett	90	90	90
Telemark	Vest-Telemark tingrett	33	32	32
Aust-Agder	Aust-Agder tingrett	119	80	80
Vest-Agder	Kristiansand tingrett	128	103	103
Vest-Agder	Lister tingrett	53	53	53
Rogaland	Dalane tingrett	33		33
Rogaland	Haugaland tingrett	125		125
Rogaland	Jæren tingrett	88		88
Rogaland	Stavanger tingrett	75	75	75
Hordaland	Bergen tingrett	48	48	48
Hordaland	Hordanger tingrett	44		44
Hordaland	Nordhordland tingrett	140	140	140
Hordaland	Sunnhordland tingrett	54		54
Sogn og Fjordane	Fjordane tingrett	148		148
Sogn og Fjordane	Sogn tingrett	52		52
Møre og Romsdal	Nordmøre tingrett	77	77	77
Møre og Romsdal	Romsdal tingrett	81		81
Møre og Romsdal	Sunnmøre tingrett	119		119
Møre og Romsdal	Søre Sunnmøre tingrett	70		70
Sør-Trøndelag	Fosen tingrett	43	43	43
Sør-Trøndelag	Sør-Trøndelag tingrett	150	150	150
Nord-Trøndelag	Inntrøndelag tingrett	103	50-60	60
Nord-Trøndelag	Namdal tingrett	36		36
Nordland	Alstahaug tingrett	41		41
Nordland	Brønnøy tingrett	21	21	21
Nordland	Lofoten tingrett	17		17
Nordland	Ofoten tingrett	56		56
Nordland	Rana tingrett	33		33
Nordland	Salten tingrett	65		65
Nordland	Vesterålen tingrett	30	30	30
Troms	Nord-Troms tingrett	44	44	44
Troms	Senja tingrett	37	37	37
Troms	Trondenes tingrett	42	42	42
Finnmark	Alta tingrett	27		27
Finnmark	Hammerfest tingrett	19		19
Finnmark	Indre Finnmark tingrett	23		23
Finnmark	Øst-Finnmark tingrett	38	38	38
		3756		3607